УзССР Давлат китоб палатаси
Инв.
Рос. книжная палата Узб.
190495

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

14 апрель, жума, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 72 (1074)

РОМАН ГЕРЦОГ:

БИЗ ЎЗБЕКИСТОННИНГ ПОРЛОҚ КЕЛАЖАГИГА ИШОНАМИЗ

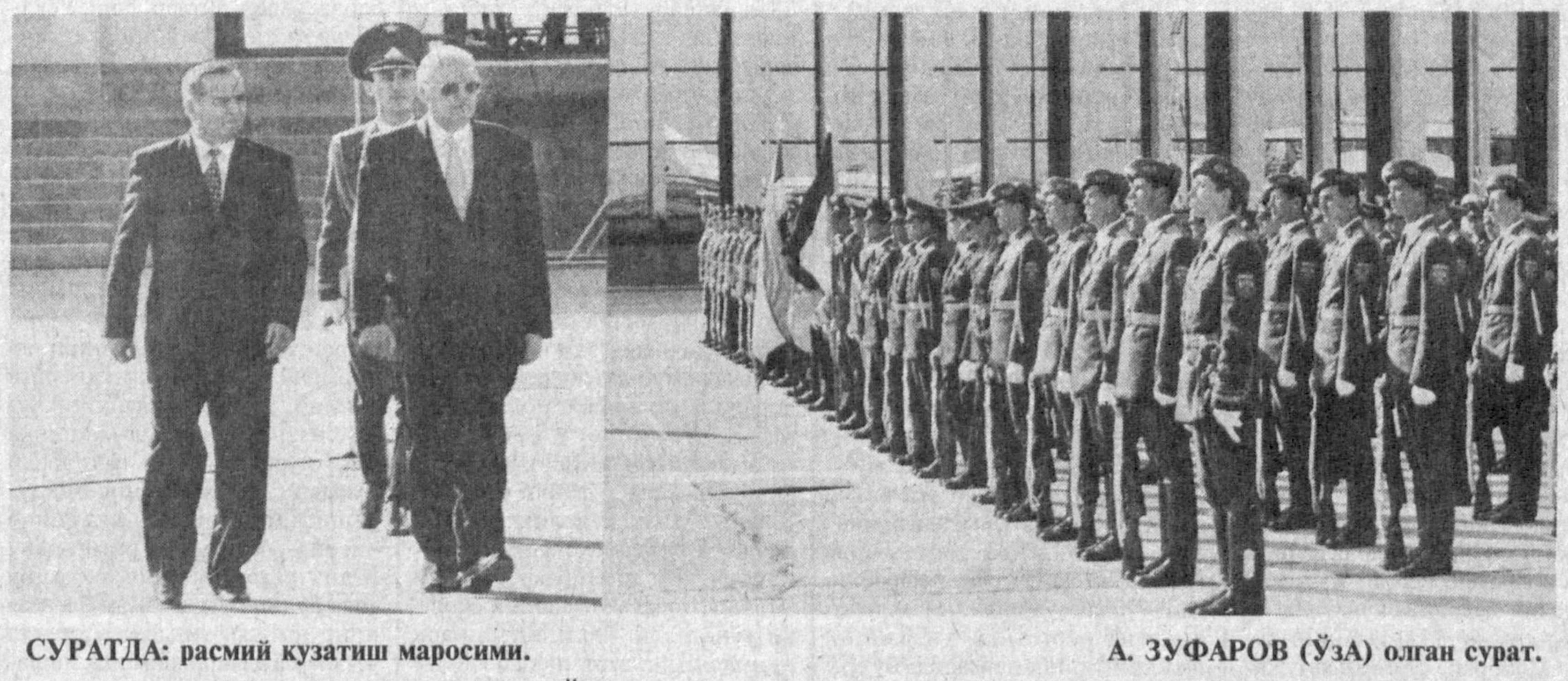

СУРАТДА: расмий кузатиш маросими. **А. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган сурат.**

13 апрель куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Германия Федерал Президенти Роман Герцог икки мамлакат ишбилармон доиралари вакиллари билан учрашди.

— Буюк шоир Алишер Навоий «Оз-оз ўганиб доно бўлур, қатра-қатра йиғилиб дарё бўлур», деган пурҳикмат сўзларни битган эди, — деди учрашув чоғида Германия Федерал Президенти. — Бу ҳикматни иқтисодий ҳамкорлик соҳасига ҳам қўллаеа бўлади. Зеро, биз лойиҳаларни бирма-бир амалга ошира борсак, ўзаро манфаатли муносабатларнинг тугал тармоғи вужудга келади.

Ташриф давомида биз мамлакатингиз буюклиги ва гўзаллигига амин бўлдик. Навқирон ва ривожланиб бораётган давлат билан танишдик. Биз Ўзбекистоннинг порлоқ келажагига аминмиз. Германия бундан буён ҳам мамлакатингиздаги ислоҳотлар жараёнини ҳамда Ўзбекистоннинг жаҳон иқтисодиётига интеграциялашувини фаол қўллаб-қувватлайди.

Сармоя тоғ оҳуси каби ҳуркак, у хавф мавжуд жойдан қочади, дейишади. Ўзбекистон бу борадаги муаммоларни ҳал этишга жиддий киришганидан мамнунмиз. Жаҳон банкининг Парижда ўтган конференциясида мамлакатингизнинг бозор иқтисодиёти сари кескин юз бургани муносиб равишда тан олинди. Танлаган йўлингиз тўғри. Бу йўлдан оғишмай олға юриш нафақат ишбилармонлар ва сармоядорларга, балки бутун Ўзбекистон халқига фойда келтиради.

Президент Ислом Каримов олий мартабали меҳмоннинг Ўзбекистон келажагига ишончи учун миннатдорлик билдирар экан, мамлакатимизда сармоя киритувчиларга ҳар томонлама қулай шароит яратилаётганлигини яна бир карра таъкидлади.

— Ўзбекистонда сиёсий, иқтисодий, молиявий барқарорлик мавжуд, — деди, жумладан, Ислом Каримов, — мамлакатимиз ҳукуматининг сиёсати ўзгармасдир. Биз сармоядорларга нафақат иқтисодий, балки сиёсий кафолат ҳам берамиз. Қолаверса, Ўзбекистон ҳеч қайси мамлакатдан қарздор эмас.

Сизнинг Ўзбекистоннинг порлоқ келажагига ишонч билдиришингиз менга ва мамлакатимиз халқига ислоҳотларни амалга оширишда янги куч-қувват беради. Биз Германия билан узоқ йиллик ишончли ҳамкор бўлиб қолишимизга имоним комил.

Шу куни Германия Федерал Президенти Роман Герцог Ўзбекистон Олий Мажлисига ташриф буюрди.

Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов ҳурматли меҳмонга республикамизда амалга оширилаётган демократик ўзгаришлар, кўппартиялилик асосида сайланган янги парламент фаолияти, ҳуқуқий давлатни барпо этиш йўлида қилинаётган ишлар ҳақида сўзлар экан, икки давлат парламентлариаро алоқаларнинг мустаҳкамланиши ғоят фойдали бўлишини қайд этди.

Федерал Президент Роман Герцог Германиянинг мамлактимиздаги элчихонасида Ўзбекистон фан ва маданият арбоблари билан ҳам суҳбатлашди. Мамлакатимизда маданият соҳасида юз бераётган ўзгаришлар, маънавият, экология муаммолари суҳбатнинг асосий мавзуини ташкил этди.

Ўзбекистонда миллати, қайси динга эътиқод қилишидан қатъи назар барча фуқаролар учун тенг имкониятлар яратилган. Мамлакатимизда яшаётган немис миллатига мансуб 50 минг нафардан зиёд фуқароларимиз ҳам бу имкониятлардан кенг фойдаланмоқдалар.

Германия Федерал Президенти рафиқаси ҳамроҳлигида пойтахтдаги лютеранлар черковига ташриф буюриб, юртимизнинг немисзабон аҳолиси вакиллари билан учрашди. Черков ходимаси ҳурматли меҳмонларга ибодатхона тарихи ҳақида сўзлаб берди. У мазкур даргоҳда сақланаётган немис тилидаги инжил китобини Президент Роман Герцогга совға қилди.

Учрашувда Германия Федерал Президенти Ўзбекистондаги немисларнинг республика ижтимоий ҳаётида фаол иштирок этаётганидан мамнуният изҳор этди.

***

Ўзаро фойдали учрашувлар, музокаралар, мулоқотларга бой ташриф ниҳоясида Германия Федератив Республикаси Федерал Президенти Роман Герцогни расмий кузатиш маросими бўлди.

Аэропорт биносида меҳмонлар расмий делегация аъзолари ва хорижий мамлакатларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари раҳбарлари билан хайрлашдилар.

Германия Федератив Республикаси ва Ўзбекистон давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэропортида олий мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Германия Федератив Республикаси Федерал Президенти Роман Герцог шоҳсупага кўтарилади. Икки давлат мадҳиялари янграйди.

Федерал Президент Роман Герцог Ислом Каримов ҳамроҳлигида миллий гвардиячиларнинг фахрий қоровули сафи олдидан ўтди.

Шундан сўнг Федерал Президент Роман Герцог бошлиқ делегация ватанига жўнаб кетди.

Тошкент аэропортида Федерал Президент Роман Герцог ва унинг рафиқасини Ислом Каримов рафиқаси билан, Олий Мажлис Раиси Э. Халилов, Бош вазир А. Муталов, Президентнинг давлат маслаҳатчиси Б. Ғуломов, Бош вазир ўринбосари Ў. Султонов, ташқи ишлар вазири А. Комилов, Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолишди.

Кузатиш маросимида Германия Федератив Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Карл Хайнц Куна ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

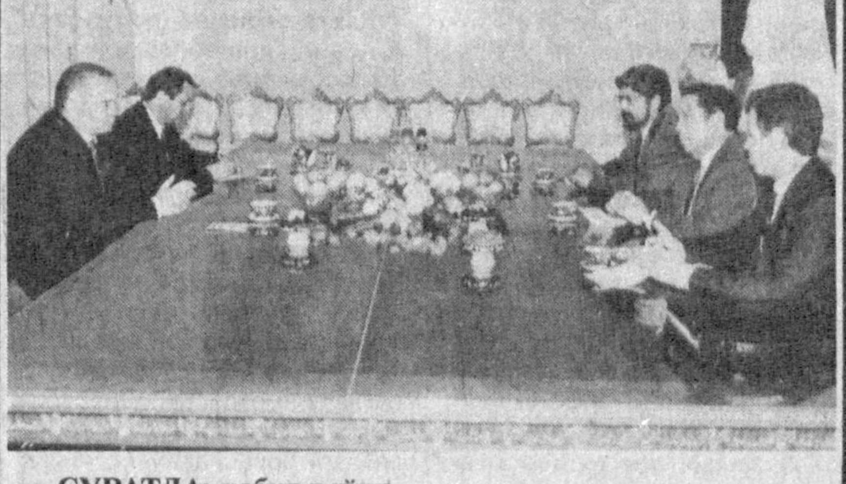

СУРАТДА: қабул пайти.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ олган сурат.

13 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Тожикистон бўйича махсус вакили Пириз-Баллон Рамирони унинг илтимосига биноан қабул қилди.

Учрашув чоғида Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни таъминлаш, қўшни Тожикистондаги вазиятни тинч йўл билан ҳал этиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Мулоқотда Халқаро ҳамжамият, жумладан, БМТ, ЕХҲТ минтақада тинчликни таъминлаш жараёнига катта ҳисса қўшиши мумкинлиги алоҳида таъкидланди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов иштирок этди. Учрашувда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ҒАЛАБА БАЙРАМИГА ҲОЗИРЛИК

13 апрель куни 1941-1945 йиллардаги урушда фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилот қўмитасининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисни Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари, ташкилот қўмитаси раиси И. Жўрабеков бошқарди.

Мажлисда мамлакатимизда Ғалабанинг 50 йиллигига тайёргарликнинг бориши ҳақидаги масала муҳокама этилди. Ватанимиз пойтахти Тошкентда, барча вилоятларда умумхалқ байрамига қизғин тайёргарлик кўрилаётгани мажлисда алоҳида такидланди, ана шу улуғ санани зўр уюшқоқлик билан ўтказиш, бунинг учун барча куч ва имкониятларни ишга солиш лозимлиги қайд этилди. Шунингдек, Иккинчи жаҳон урушида қозонилган ғалабада Ўзбекистоннинг ҳиссаси мавзуида илмий анжуман ўтказишга қарор қилинди.

Кўрилган масалалар юзасидан республика мудофаа вазири Р. Аҳмедов, Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Ш. Жалилов, Республика Уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси Б. Раҳимов, ижтимоий таъминот вазири Б. Умурзоқов, Ўзбекистон Фанлар академияси вице-президенти И. Искандаров ва бошқалар ахборот бердилар.

Мажлисда Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, республика Бош вазирининг ўринбосарлари С. Саидқосимов, Р. Юнусов, М. Усмонов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

«СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ЖУРНАЛИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Маънавий ва жисмоний баркамол авлодларни тарбиялаш ҳамда бу умумдавлат аҳамиятига молик вазифани амалга оширишда аҳолининг кенг иштирокини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси муасиссислигида ва Германиянинг «Гермед» фирмаси ҳаммуассислигида Халқ таълими вазирлиги нашри бўлган «Мактабгача тарбия» журнали негизида 1995 йил 1 сентябрдан бошлаб ўзбек тилида ойлик илмий-тарбиявий, оммабоп, безакли «Соғлом авлод учун» журналини таъсис этиш ва унганоширлик ҳуқуқини бериш ҳақидаги уларнинг таклифи қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси «Соғлом авлод учун» журналини белгиланган тартибда рўйхатга олсин.

3. Қуйидагилар «Соғлом авлод учун» журналининг асосий вазифалари қилиб белгилансин:

миллий ва умуминсоний қадриятларни, ўтмиш меросимизнинг энг яхши анъаналарини ҳамда шаклланиб келаётган янги удумларни аҳолининг барча табақаларига етказиш;

халқимиз генофондини соғломлаштириш, маънавий ва жисман баркамол инсонни тарбиялаш оила, давлат ва жамиятнинг муштарак мақсади эканлигини кенг тарғиб қилиш;

таълим-тарбия, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини такомиллаштиришга кўмаклашиш.

4. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси бир ой муддат ичида:

ҳаммуассис билан биргаликда журнал таҳририяти ишини ташкил этиш билан боғлиқ ташкилий-техник масалаларни ҳал қилсинлар ва ўзларининг моддий-молиявий улушлари миқдорларини аниқласинлар;

журнал раҳбарияти ва таҳрир ҳайъатини тасдиқласинлар.

5. «Соғлом авлод учун» журналини нашр этиш харажатлари муассислар ва ҳаммуассис ажратган, шунингдек, обуначилардан ва сотувдан, ноширлик фаолиятидан тушган маблағлар ҳисобига қопланиши маълумот учун қабул қилинсин.

6. «Соғлом авлод учун» жамғармаси ходимларига берилган имтиёзлар «Соғлом авлод учун» журналининг масъул ходимларига ҳам татбиқ этилсин.

7. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Вазирлар Маҳкамасининг Ижтимоий масалалар ва маданият бўлимига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 13 апрель.

ИККИЛАМЧИ РЕСУРСЛАРДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Бекобод металлургия заводида Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков раислигида темир ҳамда қора ва рангли металлар чиқиндиларини тайёрлаш ва қайта ишлашга топшириш ишларини назорат қилиш ва мувофиқлаштириш комиссиясининг кенгайтирилган мажлиси бўлди. Мажлисда вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари, республика вазирликлари, идоралари, корпорациялар, концернлар, уюшмалар ва бирлашмаларнинг раҳбарлари иштирок этишди.

Шу йилнинг биринчи чорагида металл парчаларини тайёрлаш натижалари муҳокама қилинди. Бу даврда 160 минг тонна металл парчаси тайёрланган. Бу— тахмин қилинган йиллик кўрсаткичнинг 27 фоизини ташкил этади. Аксарият вазирликлар, идоралар, корхона ва бирлашмаларнинг раҳбарлари Ўзбекистонга металл прокати олиб келиш чеклангани учун иккиламчи ресурсларни ишлаб чиқаришга жалб этиш муҳимлигини англаши таъкидланди. Ҳозир Бекобод металлургия заводи республика корхоналарига металл етказиб берадиган ягона заводдир.

Мажлисда иккиламчи металл хомашёсини тайёрлаш ва топшириш ишларини тегишли даражада уюштира олмаган раҳбарлар шаънига танқидий фикрлар айтилди, металл парчаларини топширувчилар ва қабул қилувчилар ўртасидаги ўзаро муносабатлар, топширилган металл парчасига ҳақ тўлаш масалалари муҳокама қилинди.

Комиссия мажлисида Бош вазир ўринбосари Ю. Пайгин иштирок этди.

(ЎзА).

ИСТЕЪМОЛЧИЛАР УЧУН ҚУЛАЙЛИК

Наманган вилоятининг Уйчи шаҳарчасида «Иссиқ нон» новвойхонаси иш бошлади. Бу ерда Туркиянинг «Салоҳитдин Қоратой» фирмаси етказиб бераётган серунум ускуналар ўрнатилган.

Новвойхонада бир соатда бир тоннагача нон ёпилади. Бўрсилдоқ нонлар шу ернинг ўзида — фирма магазинда ва корхонадаги қаҳвахонада сотилади. Новвойхона ходимлари тайёрланаётган нонлар хилини ўн тўрттага етказишни мўлжаллашяпти.

Тез орада бошқа туманларда ҳам хориждан келтирилган серунум ускуналар ўрнатилган новвойхоналар барпо этилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1995 йил 13 апрель куни бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган ўн учта банки иштирок этди.

Сотув ҳажми 13,07 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати — 26,10 сўм даражасида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1995 йил 14 апрелдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади. *)

1 Австралия доллари	19,35
1 Австрия шиллинги	2,65
1 Англия фунт стерлинги	41,62
10 Бельгия франки	9,08
1 Голландия гульдени	16,68
10 Греция драхми	1,15
1 Дания кронаси	4,75
1 АҚШ доллари	26,10
1 Миср фунти	7,65
1 Ирландия фунти	42,24
1 Исландия кронаси	0,41
10 Испания песети	2,10
100 Италия лираси	1,52
1 Канада доллари	18,96
1 Қувайт динори	89,11
100 Ливан фунти	1,60
1 Германия маркаси	18,66
1 Норвегия кронаси	4,17
10 Португалия эскудоси	1,77
1 Сингапур доллари	18,68
1000 Туркия лираси	0,61
1 Финляндия маркаси	6,07
4 Франция франки	5,36
1 Швеция кронаси	3,56
1 Швейцария франки	22,65
1 ЭКЮ	34,35
10 Япония иенаси	3,14
1000 Россия рубли	5,23
1 Эстония кронаси	2,33
1000 Украина карбованецi	0,20
1 Латвия лати	51,48
1 Литва лити	6,53
1 Қозоғистон тенгеси	0,42
1 Молдова лейи	5,79
1000 Беларусь рубли	2,27

Марказий банк 1995 йил 14 апрелдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси махсус пул алмаштириш пунктларида фойдаланиш учун нақд АҚШ долларининг қуйидаги тижорат қийматини белгилади:

— Сотиб олиш қиймати: 1 АҚШ доллари — 26,10 сўм.

— Сотиш қиймати: 1 АҚШ доллари — 26,10 сўм.

Хорижий валютани сотиш чоғида сўм билан восита ҳақи олинади.

*) — Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

МАЪРИФАТПАРВАР АДИБ

Марказий Осиё халқларининг маънавий тараққиётига улкан ҳисса қўшган маърифатпарвар адиб ва жамоат арбоби Маҳмудхўжа Беҳбудий таваллудининг 120 йиллиги мамлакатимизда кенг нишонланади. Бу ҳақда республика Вазирлар Маҳкамаси фармойиш қабул қилди. Мухбиримиз порлоқ келажак ва маърифат учун жон фидо қилган адиб фаолияти ҳақида, Беҳбудий юбилейини ўтказиш билан боғлиқ тадбирлар тўғрисида Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети ректор муовини Шуҳрат ҒОЙИБНАЗАРОВ билан суҳбатлашди.

— XX асрнинг биринчи чорагида Туркистоннинг энг машҳур кишиларидан бири бўлган Маҳмудхўжа Беҳбудий ўзининг ижодий ва ижтимоий-сиёсий фаолияти билан чет мамлакатларда ҳам маълум ва машҳур. Беҳбудий халқнинг бахту саодати, фаровонлиги, миллий мустақиллиги учун ҳаётини тиккан фидойи арбоб. Адибнинг салмоқли адабий ва ижтимоий фаолияти энг юксак эътиборга сазовордир. Шу маънода, унинг таваллуд кунини нишонлаш ҳақида ҳукумат фармойиши чиққани ғоят хайрли иш бўлди. Махсус юбилей комиссияси тузилиб, Ўзбекистон Фанлар академияси, Ёзувчилар уюшмаси, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази билан ҳамкорликда тадбирлар мажмуи белгиланди. Тадбирларда шу йил апрель ойида Ўзбекистон Киночилари уйида юбилей кечаси, Ўзбекистон Фанлар академиясида илмий конференция, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида адабий кеча, Олий ўқув юртларида илмий-адабий анжуманлар ўтказиш мўлжалланган.

— Маҳмудхўжа Беҳбудий бой маънавий мерос қолдирган. Шу ҳақда ҳам қисқача тўхталсангиз.

— Беҳбудийнинг ижодий фаолияти ғоят серқиррадир. У газета ва журналлар, рисола ва мақолалар, китоблар чоп эттирган. 30-йиллардаги қатағонларга қарамасдан, бизгача Маҳмудхўжа Беҳбудийнинг талайгина асарлари, мақола ва рисолалари етиб келган. У миллий, иқтисодий мустақилликни таъминлаш, буюк мақсадларга эришиш учун якдил бўлишни, юртни обод этиш, илм-техникани юксалтириш, ривожланган мамлакатлар билан тажриба алмашиш, ёшларнинг чет мамлакатларга бориб илм олишлари хусусидаги дадил таклифлари бизнинг бугунги кунимиз билан ҳам ҳамоҳангдир. Беҳбудий бир неча чет тилларни билган. Юксак маданият соҳиби бўлиши билан бирга, умуминсоний маданиятнинг толмас тарғиботчиси ҳам эди. Унинг адабий меросини халқимизга етказиш мақсадида республика Вазирлар Маҳкамасининг мазкур фармойишига биноан 1995 йилда Беҳбудий асарларининг бир жилдлик, 1996-1998 йилларда эса уч жилдлик илмий, шунингдек, Беҳбудий ҳаёти ва ижодига оид асарларни нашр этиш, Самарқанд, Бухоро вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳрида адиб хотирасини абадийлаштириш билан боғлиқ тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

— Сизнингча Беҳбудий ҳаёти ва фаолиятининг қайси жиҳатлари етарли тадқиқ этилмаган?

— Таниқли адабиётшунос ва ёзувчиларимизнинг саъй-ҳаракатлари билан Беҳбудийнинг адабий, ижтимоий фаолияти ва адабий мероси муайян даражада илмий таҳлил қилинган ва бу иш ҳозир ҳам давом этмоқда. Бироқ, шуни таъкидлаш лозимки, тарихчи ва сиёсатшунос олимларимиз олдида XX асрнинг биринчи чорагида бўлиб ўтган воқеаларни таҳлил этиш, халқимизнинг Беҳбудий каби фидойи фарзандларининг ижтимоий-сиёсий қарашларини ўрганиш вазифаси турибди. Ўйлайманки, ватанимиз истиқлоли, мамлакатимизда маънавият масалалари давлат сиёсати даражасига кўтарилаётгани бу соҳада ҳам янги истиқболлар очиб беради.

(ЎзА).

МУҚАДДАС ҲАЖ МАСЪУЛИЯТИ

Мустақиллик туфайли мамлакатимизда эътиқод эркинлиги ҳақиқий маънода кафолатланди. Фуқароларимиз ўз диний эҳтиёжларини эмин-эркин қондириш имкониятига эга бўлди. Хусусан, ҳар йили минглаб мўмин-мусулмонлар муқаддас Ҳаж ва умра сафарига бориб келмоқдалар. Президентимиз Ислом Каримов уларнинг оғирини енгил қилишда, хусусан, транспорт, молиявий масалаларни ҳал этишда ғамхўрлик кўрсатмоқдалар, буни алоҳида таъкидламоқ ҳам қарз, ҳам фарз.

Муборак Қурбон ҳайити арафасида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги диний ишлар қўмитаси раиси Абдуғани АБДУЛЛАЕВ билан ана шу улуғ ибодат — Ҳаж зиёрати хусусида суҳбатлашдик.

— Ҳаж ибодатини адо этиш, яъни Маккаю мукаррама ва Мадинаю мунавварани зиёрат қилиш — ҳар бир мўмин-мусулмоннинг бир умрлик орзусидир, деб суҳбатни бошлади А. Абдуллаев.— Қуръони Каримнинг Ал-Бақара сурасида ҳар бир қодир мусулмон «Ҳаж ибодатларини Оллоҳнинг ризолиги йўлида адо этмоғи зарур», дейилган. Зотан, бу буюк ибодатларга сазовор бўлган эт руҳан покланиш, Оллоҳ олдидаги билиб-билмай қилган гуноҳлари учун тавба-тазарру ила истиғфор тилаш имкониятига мушарраф бўлади. Қолаверса, Байтуллоҳ — Оллоҳнинг муқаддас уйини иймону ихлос ила зиёрат этмоқ ҳар бир инсон учун буюк шараф ва ифтихордир.

— Абдуғани ака, муқаддас Ҳаж сафари уни ихтиёр этган ҳар бир мўмину муслима зиммасига муайян масъулият ҳам юкласа керак?

— Албатта! Аввало, мазкур ибодат мусулмонликнинг беш арконидан бири, яъники, Оллоҳ ягоналигига иймон келтирмоқ, намоз ўқимоқ, рўза тутмоқ, закот бермоқ каби фарз эканини зикр этмоқ жоиз. Шундай экан, унга йўл олган ҳар бир киши аввалги тўрт фарзни мунтазам ва мукаммал адо этадиган, Оллоҳнинг меҳмони деган олий мартабага маънавий ва жисмоний, шунингдек моддий жиҳатдан муносиб инсон бўлмоғи даркор. Яширишнинг ҳожати йўқ, бундан икки-уч йил муқаддам бошланган оммавий Ҳаж сафарларида айрим кўнгилсиз воқеалар ҳам рўй берди, бундан таассуф чекмоқдан ўзга илож йўқ.

Бу юз нималарда намоён бўлди? Аввало, Ҳажга борувчиларни танлашда шошма-шошарликка йўл қўйилди. Оқибатда, муқаддас ибодатни адо этиш қоидаларини билмайдиган, ҳатто калимаи шаҳодатни айта олмайдиган, ибодатдан кўра тижоратни афзал билган айрим биродарларимиз ҳам зиёратчилар сафига қўшилиб қолди.

— Бундай ҳолатларнинг такрорланмаслиги учун нималар қилинмоқда? Шу ҳақда ҳам қисқача гапириб берсангиз.

— Халқда «Ҳар кимга — ниятига яраша» деган нақл бор. Бу — Ҳажга боришни ният қилган бўлсанг, иншооллоҳ, шунга эришасан, агар дилингда бошқа ният бўлса, унга ҳам восил бўласан, парвардигор сени ноумид қолдирмайди, лекин, нимани ният қилишни ўзинг ҳал эт, дегандир.

Ҳажга бориш истагини билдирган фуқароларнинг аризаларини кўриб чиқишда ана шу ақидага амал қилиб, уларнинг ҳар бири билан алоҳида суҳбатлашилмоқда, биродарларимизга ибодат арконлари ва талаблари борасида тўлиқ маълумот берилмоқда. Ўз навбатида улар ҳам, айтиш мумкинки, диний ибодатларни билиши жиҳатидан енгил имтиҳондан ўтяптилар. Шу йўсин, бу қутлуғ сафарга борувчиларни танлашда адолат тамойилларига амал қилинмоқда.

Шу билан бирга, Ҳаж сафарига чиққанлар ортиқча маблағ олмаслик, савдогарлик, тижорат, олди-сотди, шунингдек, зиёратга алоқаси бўлмаган ибодатга зид бошқа ишлар билан шуғулланмаслик зарурлигини эсдан чиқармасликлари керак. Саудия Арабистонининг тартиб-қоидаларида ҳам Ҳажга фақат 5-6 йилда боришга ижозат беради. Бизда эса бу муддат 8 йил қилиб белгиланган. Чунки, юртимиз — мустақил Ўзбекистоннинг жаҳон майдонидаги ҳар бир қадами бутун дунё аҳлининг эътиборида турибди. Демакки, Ҳажга борган ҳар бир фуқаро шу юртнинг фарзанди, шу мамлакатнинг вакили эканини, у бирон бир ножўя иш қилса, жонажон Ўзбекистонимиз шаънига доғ тушишини, бир зум бўлса-да, унутмаслиги даркор.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари рўйи заминнинг қайси бурчагига бормасинлар, ўз давлатлари ҳимоясида — паноҳида бўладилар. Бу янги, Ўзбекистон фуқароси паспорти тўғрисидаги қонунда ҳам зикр этилган. Таассуфки, баъзи ҳамюртларимиз бошқа республикалар орқали, турли йўллар билан ўша ерларда ҳужжат расмийлаштириб Ҳаж сафарига боришга ҳаракат қиладилар. Аслида тўғри йўл турганда, эгрисидан юришга на ҳожат! Қолаверса, улар она юрт муҳофазасидан маҳрум бўлишларини, карвон бехатар бўлмас деганларидек, сафарда турли воқеа ва ҳодисалар рўй бериши мумкинлигини, наҳотки, ўйламайдилар?

Яна бир масала: кексайиб қолган, нуроний отахонларимиз билан муҳтарама аёлларимизнинг Ҳаж сафарига боришидир. Тамойилга кўра, барча Ҳажга борувчилар соғлиғи, яъни узоқ йўл босишга, ибодатларни бажаришга яроқли экани хусусида тиббий маълумотнома топширадилар. Бунга сабаб шуки, аввалги сафарларда ниҳоят даражада кекса, бемор зиёратчилар қийналиб, баъзида овора сарсон бўлиб қолдилар. Бинобарин, хайрли ишнинг хайрли якун топгани яхши эмасми? Аёллар эса, фақатгина ўзларига маҳрам киши (эр, ўғил, ака-ука) ҳамроҳлигида Ҳажга борадилар. Шу ўринда таъкидлаш керакки, маҳрам фақат бир киши бўлиши керак. Баъзилар битта онахонга маҳрам бўлиб, 2-3 киши бориши ҳақида илтимос қиладилар. Муқаддас ибодатга боришни истовчилар кўплиги боис, биз бу илтимосларни қондира олмаймиз.

Бундан ташқари, Ҳажга йўл олган ҳар 50 кишига гуруҳ раҳбари тайинланади. Ана шу илғор биродарларимизни танлашда ҳам, уларнинг дини ислом, Ҳаж ибодатини адо этиш қоидаларини нечоғли билишига жиддий эътибор бериш зарур, деб ўйлайман. Агар улар араб тилини яхши билсалар, нур устига нур бўлур эди. Чунки, сафар давомида уларга турли масалаларни ҳал этиш тўғри келиши мумкин. Гуруҳ раҳбарлари ўз тасарруфларида бўлган ҳар бир зиёратчини обдан танишлари, бутун ибодат давомида уларга бош-қош бўлиб туришлари лозим.

— Абдуғани ака, юртдошларимизга, аҳли исломга қандай тилакларингиз бор?

— Барча биродарларимизга яқинлашиб келаётган Қурбон ҳайити муборак бўлсин. Ҳеч биримиз мана шу Ўзбекистон аталмиш жаннатмакон юрт, заҳматкаш халқ фарзандлари, солим пайғамбар Муҳаммад алайҳис-салом умматига эканимизни унутмайлик, уларга муносиб бўлайлик. Яратганнинг ўзи азиз ватанимиздан, ҳар бир хонадондан файзу баракотини дариғ тутмасин.

Аҳмад ХЎЖА суҳбатлашди. (ЎзА).

• Ўзбекистоннинг ёнилғи-энергетика ресурслари

Қашқадарёнинг Денгизкўл, Ҳаўзак, Ўртабулоқ каби йирик конларида топилган табиий газ таркибида 4 фоиздан 6 фоизгача миқдорда олтингугурт бор эди.

ЖАҲОНДАГИ УЧТА ЗАВОДНИНГ БИРИ

Мутахассисларнинг таъкидлашича, бундай ёқилғидан маиший хизматда фойдаланиш инсон саломатлиги учун хавфлидир. Чунки у ёнганда ўта заҳарли моддалар ажралиб чиқади. Қолаверса, олтингугуртли газ оқадиган металл қувурлар тезда ишга яроқсиз бўлиб қолади. Шунинг учун собиқ СССР Газ саноати вазирлиги Қарши даштидаги Муборак наслчилик заводи марказига яқин жойда қуриладиган газни олтингугуртдан тозаловчи йирик корхона лойиҳасини тайёрлаб, уни ҳукумат тасдиғига тақдим этди. Бироқ унга жуда катта маблағ сарфланиши маълум бўлгач, ушбу масала анча вақтгача ечилмади. Фақат барча харажатлар икки-уч йил ичида қопланиши, шусиз ҳам олтингурутли газнинг қувурлар орқали оқизилиши оқибатида беҳисоб сармоя йўқотилаётгани мутахассислар томонидан яна бир карра ҳисоб-китоб қилиб берилгач, корхонани барпо этишга рухсат беришди. Газ, барибир, газ-да.

Ўша пайтгача газни олтингугуртдан тозалайдиган завод жаҳонда иккита: Франция ва СССРда мавжуд эди. Оренбургдаги корхонага Фарангистон тажрибаси асосида хорижда ишлаб чиқарилган жиҳозлар ва ускуналар ўрнатилганди. Бу мамлакатнинг валюта заҳирасига анчагина путур етказгани боис Марказ Муборак газни қайта ишлаш заводи учун Иттифоқнинг ўзида қурилмалар тайёрлаш ҳақида фармойиш чиқарди. Ушбу юмушга қарийб 200 та корхона ва бирлашма жалб этилди. Қаранг-а, арзон ёнилғини Урал ва бошқа саноат марказларига тезроқ етказиб бериш жазаваси қанчалик қудратли кучга эга!

Ва, ниҳоят, 1971 йилнинг кузида Муборак қўрғонидан жануброқда, аҳоли яшайдиган жойдан 10 километрча олисда бўлажак заводнинг илк блоклари ишга туширилди.

Уни қуришдан иккита мақсад кўзланганди. Биринчиси, юқорида таъкидлаганимиздек, чўлда очилган конлардан табиий газни сўриб олиш бўлса, иккинчидан, олтингугурт бебаҳо хомашё эмасми, ундан кимё ва мудофаа корхоналарида фойдаланиш ҳамда чет элларга пуллаш эди.

Дастлаб бу иншоот «Газ-олтингугурт заводи» деб аталди. Кейинчалик эса «Газни қайта ишлаш корхонаси» номини олди.

70-йилларнинг бошида у йилига 2 миллиард куб метр табиий газни қайта ишлаш жараёнида олтингугуртни ажратиб олиш қувватига эга эди. Ўтган муддат мобайнида корхонада анча мукаммал ускуналарнинг ўрнатилиши бу кўрсаткични анча ошириш имконини берди.

Шу билан бирга, бу ерда саноат учун энг қимматбаҳо хомашё — конденсатни ҳам ҳосил қилиш йўлга қўйилди. Унинг таркибида эса ўртача 80 фоиз миқдорида аъло навли бензин мавжуд.

Республикамиз бўйлаб мустақиллик шабадалари эса бошлагач, Муборак газни қайта ишлаш корхонасида жамоанинг ҳаёт тарзи ҳам, меҳнат жараёни ҳам тубдан ўзгарди. Мамлакат ёқилғи-энергетика тизимини шакллантириш мақсадида бу ерда қатор тадбирлар амалга оширилди. Энг аввало, цехлар таъмирланди, янги ускуналар, жиҳозлар ўрнатилди. Бу борада, Россия, Украина, шунингдек, Германия, Эстония, Голландия каби хорижий мамлакатлар билан манфаатли асосларда шартномалар тузилди. Янада аниқроқ қилиб айтганда, ҳукуматнинг бевосита мадади туфайли 1992 йилдан то ҳозирга қадар ҳар бири йилига 2 миллиард куб метр газни қайта ишлайдиган учта қўшимча қурилма фойдаланишга топширилди.

— Аслида бу блокларнинг ҳар бири алоҳида-алоҳида заводлардир,— деди корхона директори, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати Нуриддин Зайниев.— Ҳозир корхонамизда жами қурилмалар сони 14 та. Улар ёрдамида ҳар йили ўртача 28 миллиард куб метр табиий ёнилғини қайта ишлаб, саноат марказларига, шаҳар ва қишлоқларга узатиш мумкин.

Газ таркибидаги сув ва бошқа ифлос жисмлар бир қурилмада, олтингугурт бошқа блокда кимёвий тозалаш усулида ажратиб олинади. Конденсат эса юқори босимда, кучли ҳароратли буғ ёрдамида ҳосил қилинади. Буларнинг ҳаммаси мураккаб жараёнлар бўлиб, ҳар бири малакали мутахассисларнинг назорати остида амалга оширилади.

Ўтган йили жамоа аҳлининг саъй-ҳаракати туфайли республикамиз халқ хўжалиги, аҳоли эҳтиёжи ва Ҳамдўстлик мамлакатларидаги ҳамкорлар учун 23 миллиард куб метр табиий ёқилғи жўнатилди. 400 минг тоннага яқин олтингугурт ишлаб чиқарилди. Ҳосил қилинган 700 минг тонна конденсат эса нефтни қайта ишлаш заводларига юборилди. Бу дегани — мустақиллигимизнинг мустаҳкамланиши учун бирмунча ҳисса қўшилди. Келгусида эса ана шу улуш салмоғи янада ортади. Чунки корхона ишчи-хизматчилари ва муҳандислари «Ўзбекистон нефтьгаз саноати» миллий корпорацияси мададига таянган ҳолда, газ конденсати ва олтингугуртни айирбошлаш ҳисобига энг замонавий қурилмалар олиш, йил охиригача яна 2 миллиард куб метр газни тозалайдиган янги блокни қуриб, ишга тушириш ниятида астойдил ишламоқдалар.

Бу муддат анча қисқариши аниқ. Негаки, ўтган йили 14-блок лойиҳада мўлжалланган 42 ой ўрнига атиги 12 ойда тикланди. Янги қурилмани ҳам шундай тез суръатда барпо этиш учун барча имкониятлар бор. Ускуналар ва жиҳозларнинг аксарияти аллақачон омборга келтириб қўйилган.

Сир эмас, илгари собиқ Иттифоқнинг турли саноат марказларидан кўпдан-кўп эҳтиёт қисмлар, машина-механизмлар пайдар-пай юборилиб туриларди. Уларнинг айримларини ҳатто буюртма асосида олиш мумкин эди. Ҳозир, мустақиллик шароитида бундай имкониятлар бирмунча чеклангани ҳисобга олиниб, мутахассисларнинг кучи билан таъмирлаш-механика цехи қурилди. Унга тажрибали муҳандис, корхонанинг оёққа туришида меҳнати синган ажойиб инсон — Анатолий Григорьевич Юдин раҳбарлик қилмоқда. Бу ерда бўлган киши нақ мўъжизанинг устидан чиқади. Қўли гул усталар йиллар давомида ишлатилиши оқибатида сийқаланиб кетган деталларни электрон пайвандлаш усулида асл ҳолига қайтармоқда. Янги-янги эҳтиёт қисмлар, халқ истеъмол моллари тайёрланмоқда. Бунинг эвазига корхона ҳар йили миллион-миллион сўмни иқтисод қилаётир.

— Газни қайта ишлаш жараёнида олинаётган олтингугуртни транспорт воситаларига ортиш ва тушириш, буюртмачиларга етказиб бериш ибтидоий усулда бажарилар, бу эса анча қийинчиликларни туғдирарди,— деди Нуриддин Зайниев.— Шу боис биз Канаданинг «Прокорь» фирмаси билан олтингугуртни донадор ҳолатга келтириш, уни полиэтилен қопларга жойлаш юзасидан шартнома туздик. Бу ҳужжатга биноан, йилига 100 минг тонна қувватга эга кичик корхона барпо этилади. Кейинчалик эса у янада кенгайтирилади.

Суҳбатга Муборак тумани ҳокими Жумақул Қурбонов қўшилди:

— Дашт бағрида қад ростлаган бу корхона жаҳондаги турдош саноат марказларининг учинчиси ҳисобланса-да, газ ишлаб чиқариш, конденсат ва олтингугурт ҳосил қилиш борасида Франциядан кейин иккинчи ўринни эгаллайди. 2000 йилгача унинг қуввати бирмунча оширилади. Яъни барча блокларда йилига 32 миллиард куб метр газ тозаланади, кўплаб миқдорда конденсат ва олтингугурт ишлаб чиқарилади. Бунинг моҳияти шуки, мамлакатимиз халқ хўжалигини арзон ёқилғи билан таъминлаш иши яхшиланади, ортиқчасини валюта ёки мол айирбошлаш эвазига хорижга экспорт қилиш имконияти эса кенгаяди. Буни қалбдан ҳис этган қайта ишловчилар юқори унум билан меҳнат қилмоқдалар. Даромад ҳам шунга яраша бўлаётир.

Пўлат ГАДОЕВ,
Икром ЎТБОСАРОВ,
«Халқ сўзи»нинг махсус мухбирлари.

Жиззах туманидаги Ҳ. Носиров номли жамоа хўжалигидаги «Камолот» ишлаб чиқариш фирмаси чеварлари тикаётган шим, халат, болалар кийим-кечаклари, машина чехоллари аҳолига манзур бўлаяпти.

СУРАТДА: тикувчи Х. Қораева.

Х. МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

• Акс-садо

ҲЕЧ КИМ ҚОЧГАНИ ЙЎҚ, ҚАЙТАГА ҚАЙТИБ КЕЛИШЯПТИ

«Халқ сўзи» газетасининг шу йил 3 март сонида Иброҳим Норматовнинг «Ният холис бўлмагач... ёки «Озодлик» радиоси уйдирмаларига жавоб» сарлавҳали мақоласини ғоятда қизиқиб ўқидим.

«Озодлик»нинг нафақат шу йил 6 февралдаги, балки ундан кейинги вақтларда берилган эшиттиришларида ҳам Иброҳим Норматов эслатган палапартиш, асоси йўқ «хабарлар» тез-тез қулоққа чалиниб туради.

Масалан, эмишки, «Ўзбекистонда ўрислар камситилмоқда, шу сабабли улар Ўзбекистондан қочиб кетаётирлар». Ҳақиқий аҳвол эса мутлақо бошқача. Келинг, яхшиси, Россия Федерациясининг Ўзбекистон Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси жаноб Ф. Сидорскийнинг ЎзА мухбири саволларига берган жавобларида келтирган айрим фикрларни «Озодлик»даги ҳамкасбларга эслатиб қўяйлик. Жаноб Ф. Сидорский мухбирнинг саволларига жавоб бериб шундай дейди: **«Россиянинг элчиси сифатида қуйидагиларни айтишим мумкин. Шубҳасиз, Ўзбекистонда унинг барча кўпмиллатли аҳолиси учун тенг шароит Конституция, қонун билан белгилаб қўйилган. Табиийки, бу сиёсат миллатлараро тотувлик учун, республикада яшовчи барча халқлар ўртасида дўстлик бўлиши учун яхши шарт-шароит яратди... Кўчиб кетишга аҳд қилган... ватандошларимиз билан бўлаётган мулоқотларимиз Ўзбекистондан кўчиб кетиш сабаблари қуйидагилар деб хулоса чиқаришга асос беради. Бу сабабларнинг биринчиси (русларнинг) ватанига қайтишга, қариндош-уруғлари, яқинлари билан бирга бўлишга интилишдир. Россияда кекса ота-оналари, фарзандлари бўлган одамлар транспорт тарифлари ошиб кетган ҳозирги шароитда уларни бориб кўриш имкониятларидан маҳрум бўлиб қолдилар».** Элчи жаноблари яна ўша жавобларида давом этадилар: **«Ҳақиқатдан ҳам Россия матбуотида баъзан русча сўзлашувчи аҳолининг кўплаб, деярли ёппасига кўчиб кетаётгани ҳақида мақолалар чиқмоқда. Мен бундай фикрга қўшилмайман».**

Сир эмаски, Россияга кўчиб борган (қочиб борган эмас) кўпчилик руслар ҳозир қайтиб келмоқда. Мен уларнинг айримлари билан суҳбатлашдим:

Георгий Максимович АРТОМОНОВ, Олмалиқ шаҳар кон-металлургия комбинатининг машинисти:

— Рязанга кўчиб боргандик. Аммо Россияда оддий ишга кириш ҳам муаммо. Қишлоқларда озиқ-овқат танқислигини кузатиш мумкин. Ўттиз йилдан ортиқ Ўзбекистонда истиқомат қилиб, ўзбеклар билан опоқ-чапоқ бўлиб кетгандим. Шундай меҳмондўст ва меҳрибон халқнинг бағридан чиқиб кетганимга афсусландим ва дарҳол бола-чақамни олиб Олмалиққа қайтиб келдим. Яна ўз уйим ва ўз ишимни бердилар. Минбаъд ҳеч қаерга қайтиб кетмайман. Ўзбекистон менинг қадрдон Ватаним экан. Усиз яшашим қийин.

Владислав Михайлович ОНИШУК, Ангрен шаҳрида яшайди, шофёр:

— Айрим ҳамюртларимга қизиқиб, Россиянинг Волга бўйидаги қишлоқларидан бирига, қари отамнинг уйига кўчиб борган эдим. Аммо етти ой сарсон бўлиб иш тополмадим. Ҳамма менга «нонхўр» сифатида қарай бошлади. Болаларим ҳам Ўзбекистондагидай эркин юролмадилар. Қийналиб кетдик. Дарҳол Ангрендаги ўз жамоамга хат йўлладим. Улар қайтиб келишимни айтдилар. Кўп ўйлаб ўтирмай Ангренга қайтиб келдим. Яна ўз жамоамда ишлаяпман. Янги уйим бор. Россияга қайтиб боришни орзу ҳам қилмасам керак.

Зинаида Викторовна ХОХЛОВА, «Оҳангаронцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг қолипловчиси:

— Укам Санкт-Петербургга чорлаган эди. Эрим ва болаларимнинг қаршилигига қарамай бордим. Мен у ерда Ўзбекистондан кўчиб бориб, ишсиз юрган ва бу қилмишларидан афсусланаётган жуда кўп ҳамюртларимни учратдим. Уларнинг аксарияти уйларини сотиб кетишган экан. Ўзбекистондай жаннатмонанд юртни топиб бўлмаслигини яна бир карра англадим.

Бундай мисолларни истаганча келтириш мумкин. Аммо мени бир нарса ҳайратга солади. «Озодлик»дагилар нима учун Ўзбекистон матбуотида босилган, радиосида эълон қилинган материалларга ишонмайдилару айрим иғвогарларнинг Россия матбуоти ёзган ёлғон-яшиқ гапларни дарҳол илиб оладилар?!

Мўмин ҚАЮМ.

• Ислоҳот йўлида

Ўзбекистон Республикаси Архитектура-қурилиш давлат қўмитасида бўлиб ўтган йиғилишда четдан келтириладиган тақчил қурилиш ашёларининг ўрнини босадиган маҳаллий хомашёлар турини кўпайтириш, шу тариқа корхона ва ташкилотларнинг қурилиш маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини қондириш, бу борада амалга оширилаётган ишларга оид масалалар муҳокама қилинди.

ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ БИЗДА ЕТАРЛИМИ?

Унда Ўзбекистон Республикаси Архитектура-қурилиш давлат қўмитаси, «Ўзқурилишашёлари» концерни, «Ўзжамоахўжқурилиш», «Ўздеҳқончиликқурилиш», «Ўзқурилишёғочсаноати» бирлашмалари, «Давгеологияқўми», «Ўзавтойўл», «Тошуйжойинвестқурилиш» ва бошқа ташкилотлар раҳбарлари ҳамда илмий-тадқиқот институтлари олимлари иштирок этдилар.

Маърузачи «Даварxитекқурилишқўми» раиси Тўлаган Набиевнинг таъкидлашича, бугунги кунда мамлакатимиздаги мавжуд корхона ва ташкилотларнинг аксарият қисми қурилиш учун зарур бўлган ашёлар ва турли хил химикатлар мажмуини катта валюта эвазига МДҲ давлатларидан олмоқда.

Бу муҳим муаммони қисман бўлса-да ҳал қилиш мақсадида «Ўзқурилишашёлари» концерни томонидан 1994 йили четдан келтириладиган хомашёларнинг ўрнини алмаштириш ва маҳсулотларнинг янги турларини ишлаб чиқишга доир дастур тайёрланган эди. Ушбу дастур асосида камҳаражатли технологиялар яратиш, маҳсулотлар сифатини яхшилаш ҳамда корхоналарнинг экспорт қувватини ошириш кўзда тутилган эди. Шуни таъкидлаш жоизки, юқорида номлари қайд этилган ташкилотларнинг фаоллиги ва ҳамжиҳатлиги боис «Ўзқурилишашёлари» концерни томонидан дастурда кўзланган мақсадларга қисман эришилди. Энг муҳими, четдан келтириладиган хомашёларнинг 90 та туридан 60 тадан ортиқроғи айни пайтда ўзимизнинг маҳаллий хомашёдан ишлаб чиқарилаяпти. Жумладан, қурилиш ашёлари лойиҳаси илмий текшириш институти билан «Силикат» фирмаларининг ҳамкорликдаги саъй-ҳаракатлари туфайли маълум даражада четдан келтирилаётган қурилиш ашёлари мажмуининг ўрнини алмаштириш имкони туғилди. Улар сирасига ўтга чидамли ғишт, юмшоқ том ёпиш ашёлари учун тўлдирувчилар, истеъмол ва техник тузлар, қолиплаш учун кварц қумлари ва ҳоказолар. Истиқболда турли-туман оҳак турлари, волласитнит-тальк, сувга чидамли ганч, шиша саноати учун мўлжалланган кварц қумларини ишлаб чиқиш режалаштирилмоқда.

Ўтган йили 650 минг тонна гипс (ганч) тоши, 83 мил. дона шартли ғишт «Оҳангаронцемент» АЖ да 50 минг тонна цемент қоплаш қувватига эга технологик линия ишга туширилди. Қўшма корхоналар таъсис қилиш ишлари бажарилди, жумладан Ҳиндистон фирмаси билан тошни қайта ишлаш бўйича бежирим мармар буюмлар ишлаб чиқариш линияси ва сопол плиталар ишлаб чиқарувчи чет эл линияси сотиб олинади. Ҳайъат мажлисида соҳа фаолиятида ҳалиям қатор камчилик ва нуқсонлар мавжудлиги эътироф қилинди. Масалан, мавжуд 70 та ишлаб чиқариш корхонасидан 16 таси дастурда кўрсатилган режаларни бажара олмади. Энг ачинарлиси шуки, барча имкониятлар мавжуд бўлишига қарамасдан, айрим корхоналар раҳбарларининг ношудлиги оқибатида кунига 5 минг дона полимер маҳсулотлар ва 1200 тонна рангли шағал-тош ишлаб чиқарадиган цехлар қурилиши ўлда-жўлда қолиб кетди. Экспорт учун мўлжалланган маҳсулотлар турлари эса тайёрланмади.

1994 йилда «Қувасойцемент» бирлашмасида 54 фоиз, Оҳангарон шифер заводида 69, линолеум ишлаб чиқариш корхоналарида 27,5 фоиз қувватлардан фойдаланилган холос. Наманган, Термиз, Жиззах қурилиш ашёлари комбинатлари ва бошқа турдош корхоналар ҳам мавжуд имкониятлардан фойдалана билишмади.

Айниқса, қурилиш иқтисодиёти институтининг таклифи билан (ЎзНИИЭС) пахта тозалаш саноати чиқитларини қўллаган ҳолда, намга чидамли цемент ишлаб чиқариш технологияси жорий қилинмасдан қолиб кетди. Ушбу цементдан фойдаланилганда, қурилмалар ва буюмларнинг қуруқ ва иссиқ иқлим шароитидаги мустаҳкамлигини бирмунча ошириш мумкин бўлади. Қатор корхоналарда сантехника жиҳозлари, сопол ашёлар, рангли гамма, ғишт ва бошқа бир қанча буюмлар тайёрлаш хажми камайтириб юборилганини қандай изоҳлаш мумкин? Авваллари айрим раҳбарлар хомашё йўқлигини рўкач қилишарди. Энди эса уларнинг қўлида маҳаллий хомашёдан фойдаланишнинг «рецепти» бўлса-да, ишда ҳамон бурилиш сезилмаётир. Лоқайдликнинг ҳам чегараси бўлиши керак-ку, ахир! Зеро, Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганларидек, ҳаёт ривожланаяпти, вазият, ҳолат ўзгараяпти. Демак янги ёндошувлар, қолипдан ташқари ечимлар излашимиз шарт. Бугунги кунда иқтисодий салоҳиятимизни ва даромадларимизни янги босқичга кўтарадиган долзарб вазифа, асосий муаммо ва устун йўналиш — бу тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни кенгайтириш, унинг сифати ҳамда рақобатга чидашини жаҳон бозори талаблари даражасига етказиш мақсадида иқтисодиётда таркибий — структуравий ўзгаришларни амалга оширишдир.

Шу жиҳатдан олганда «Ўзқурилишашёлари» концернининг 1995 йилга мўлжалланган дастурида қандай тадбирларни рўёбга чиқариш кўзда тутиляпти? Айтиш мумкинки, бу йўлда кенг миқёсдаги ишлар амалга оширилади. Чунончи, Ўзбекистон Республикаси Геология ва минерал ресурслар давлат қўмитаси билан ҳамкорликда кварцит, храмит, магнезит, боксит заҳираларини қидириб топиш ишлари жадаллаштирилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ кўп қаватли бинолар учун пишиқ, зич сиғимли ғиштлар яратилди, линолеум учун қўлланиладиган камёб плёнкалар, чўян ванналар, турли хил нақшбоп цементлар, уй, туннель, метрополитенларнинг томини ёпишга ишлатиладиган қора қоғозларнинг бирқанча турларини маҳаллий хомашёлардан тайёрлашга ўтилади. Ушбу маъданлар асосида тайёрланадиган қурилиш маҳсулотларининг янги турларини синаш бўйича лабораториялар аттестациядан ўтказилди. «Даварxитекқурилишқўми» буюртмасига биноан ЎзЛИТТИ институти, Гертехнология илмий текшириш институти билан ҳамкорликда Навоий цемент комбинатида кўп қамровли, шу жумладан кучланувчан ишлаб чиқариш технологиясини яратди. Кўпқамровли цемент экологик жиҳатдан тоза бўлиб, ундан ичимлик суви учун қувурлар сифатида фойдаланса бўлади. Ёғоч қипиқлари, ғўзапоя, каноп поялари, шоли кепаклари асосида тайёрланган бундай цемент турларини магнезиал цемент ўрнида ҳам қўлласа бўлади. Бошқа иккиламчи ресурслардан эса, кўп қаватли уйлар, миллий архитектура обидалари учун сопол плиталар, рангли цементлар ишлаб чиқариш жорий этилади.

Мухтасар қилиб айтганда, Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 14 февралдаги қарорига кўра, республикада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг экспорт ҳажмини ошириш ва «Даварxитекқурилишқўми», «Ўзқурилишашёлари» концерни, қурилиш мажмуининг бошқа концернлари, ассоциациялар билан биргаликда қисқа вақт мобайнида четдан қурилиш ашёларини келтиришни босқичма-босқич камайтира бориб, уларни асосан маҳаллий хомашёдан тайёрлаш йўлга қўйилади. Бу тадбирларни амалга оширишни мувофиқлаштириб бориш учун ягона умумдавлат дастурини ишлаб чиқиш тўғрисида бир тўхтамга келишилди.

Хуллас, концерн жамоалари бу вазифаларни тўла-тўкис амалга ошириш йўлида ғайрат-шижоат кўрсатаверадилар.

Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Биртаям танқид натижасиз қолмайди

«ҲАВО ДАРВОЗАСИ ҲУСНИДАГИ ДОҒЛАР»

Ҳозир режада белгиланган ишларни бажаришга киришдик.
(«Халқ сўзи», 1995 йил 9 февраль)

Юқоридаги сарлавҳа остида берилган мақолада Тошкент аэропортида йўловчиларнинг жўнаб кетиши ва пойтахтга келиши пайтида мутлақо шароит йўқлиги, ҳудуднинг санитария ҳолати ёмонлиги, тартиб-интизом бўшашиб кетганлиги танқид қилинганди.

Ушбу мақолага Ўзбекистон транспорт прокурори Б. БУХОРОВ имзоси билан жавоб келди. Унда хусусан шундай дейилади:

Мақола юзасидан ўтказилган текшириш натижасида Тошкент аэропорти маъмурияти томонидан меҳнат ва технологик интизомни мустаҳкамлаш, санитария қоидаларига риоя қилиш ва йўловчиларга намунали хизмат кўрсатишга қаратилган қонунчилик талабларини бажаришда жиддий хато ва камчиликларга йўл қўйилаётганлиги маълум бўлди. Шунингдек, йўловчиларнинг дам олиши учун мавжуд шароит талаб даражасида эмас, чиптачилар орасида мансабини суиистеъмол қилиш йўли билан меҳнатсиз даромад топиш ҳолатлари мавжуд.

Ҳаво йўли транспорти маъмурияти иштирокида ўтказилган ушбу текшириш давомида аниқланган камчиликларни бартараф этиш чоралари кўрилди.

Жумладан, Ҳамдўстлик мамлакатларига учувчи самолётларга рўйхатдан ўтиш аванперрондан марказий ҳаво йўллари аэропортининг 1-чи галлереясига олиб ўтилди.

Ушбу бинонинг 2 ва 3-қаватларида кутиш заллари, самолётларнинг учиш жадвали ҳамда бўш жойлар мавжудлиги ҳақида радио орқали қўшимча маълумотлар бериб бориляпти. Йўловчилар учун қулай шароитлар яратилган. Аэропорт олд майдонида савдо қилувчи дўкончалар олиб ташланди.

Мақолада таъкидланганидек, маҳаллий йўналишларда, самолётлар учиш вақтининг кечиктирилиши ҳоллари содир бўлиб туради. Аммо ўтказилган текшириш бундай ҳолатлар асосан объектив сабабларга кўра содир бўлаётганлигини кўрсатди об-ҳавонинг ўзгариши, йўловчиларнинг камлиги сабабли икки рейсни бирлаштириш кабилар).

1992 йили ишлаб чиқариш зарурияти туфайли «Космос» меҳмонхонасининг биноси учувчилар комплекси учун ажратиб берилган эди. Ҳамдўстлик мамлакатларидан келган йўловчилар эса «Дўстлик» меҳмонхонасига жойлаштирилмоқда. Бу меҳмонхона 1994 йил авиакомпания томонидан сотиб олинган бўлиб, унда барча рекламалар мавжуд.

Транспортда жиноятчиликка қарши кураш ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, қоидабузарликларнинг олдини олиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасида Ўзбекистон транспорт прокуратураси ички ишлар бошқармаси ва Тошкент шаҳар солиқ бошқармаси билан бирга 1995 йилга белгиланган қўшма тадбирларни ишлаб чиқди ва бу соҳада қатор ишларни амалга оширди.

15-25 февраль кунлари Тошкент аэропортида «Тозалаш» профилактик операцияси ўтказилиб, наркотик модда билан боғлиқ 3 жиноят очилди. Турли ҳуқуқбузарликларни содир этган 125 шахс (йил бошидан) маъмурий жавобгарликка тортилди.

Коррупцияга қарши кураш бошқармаси ходимлари томонидан ўтказилган тадбир натижасида 27 февраль куни чипталарни олдиндан сотиш комплексининг чиптачиси О. Аванян фуқаро А. Сичниковадан Москва шаҳрига чипта сотиб қўшимча 220 АҚШ долларини ўзлаштиргани аниқланди. Ушбу ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилган.

1 март куни ўтказилган оператив тадбирлар пайтида И. Вафина фуқаро Г. Дёга 50 АҚШ долларини 1700 сўмга сотганида ушланди. Мазкур ҳолат бўйича суриштирув ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Мақолада баён этилган камчиликларни бартараф этиш бўйича ишларни бундан буён ҳам давом эттирамиз.

Мана бу жавоб эса, Тошкент таксофон алоқа боғламаси бошлиғи Ў. Холматовдан олинди:

«Халқ сўзи» рўзномасида чоп этилган «Ҳаво дарвозаси ҳуснидаги доғлар» мақоласида кўрсатилган шаҳар таксофонларига тегишли камчиликларни Алоқа вазирлиги, «Ўзбектелеком» концерни таркибидаги Тошкент таксофон алоқа боғламаси маъмурияти ва ишчи-хизматчи ходимлари муҳокама чоғида тўғри, деб топдилар. Камчиликларни бартараф қилиш мақсадида чора-тадбирлар ишлаб чиқилди ва бажариладиган ишлар белгиланди.

Ушбу тадбир асосида маълум ишлар бажарилди. Ҳозир аэропорт ҳудудидаги 16 та шаҳар таксофонидан 14 таси ишлаб турибди. Таксофонлар учун кечаю-кундуз жетон сотиш йўлга қўйилди.

Марказий ҳаво йўллари биносининг 2-қаватида автоматик ҳамда жетон билан ишлайдиган шаҳарлараро таксофонлар кечасию кундузи аҳолига хизмат қилмоқда.

Энди Тошкент аэропорти директори М. Ваҳобовнинг жавоб мактуби:

Аэропорт раҳбарияти шуни маълум қиладики, газетангизда босилиб чиққан танқидий мақола аэропортнинг ҳамма хизматларида ўрганиб чиқилди. Унда баён қилинган фактлар тасдиқланди, бир қанча раҳбарлар жазоланди. Сирғали туман ҳокимлиги билан келишилган ва МАК бош директори Ғ. Рафиқов тасдиқлаган тадбирлар режаси ишлаб чиқилди.

ТАҲРИРИЯТДАН: Аввало шуни таъкидлаш керакки, Ўзбекистон транспорт прокуратураси ва Тошкент таксофонлар алоқа боғламасидаги мутасадди ўртоқларга раҳмат. Чунки улар масъулиятни сезиб, Тошкент аэропортида ўзларига тегишли бўлган камчиликларни бартараф этиш юзасидан вақтида чора кўрганлар. Амалий ишлар қилиб, улар ҳақида редакцияга хабар йўллашган.

Аммо Тошкент аэропорти бошлиғининг жавоби бизни ҳайратга солди. Чунки унда танқидий мақолада келтирилган фактлар тўғрилиги таъкидланса-да, уларни бартараф этиш юзасидан амалга оширилган ишлар ҳақида лом-лим дейилмаган. Бундай тўмтоқ, тумтароқ жавоб билан ўртоқ Ваҳобов кимни чалғитяпти?

Фикримизча Тошкент аэропорти маъмурияти йўловчиларга қулай шароит яратиш, камчиликларни содир этганларни тартибга чақириб қўйиш борасида бирор иш қилмаган, яъни қўлини қўлига урмаган. Бўлмаса редакцияга йўлланган жавобда улар акс этмасмиди?!

Қолаверса, биз мақолада келтирилган фактларни текшириб, аҳволни ўнглаш учун кўрилган чора-тадбирларни маълум қилишни сўраб, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси бошлиғи муовини Рўзметовга шахсан хат билан мурожаат этган эдик. Арслон Ғоибович эса, газетага жавоб беришни лозим кўрмаганга ўхшайди.

• Акс-садо

«ДОЛЗАРБ МАВЗУ» рукни остида босилган бу мақолада кейинги йилларда республикада беда экинига эътибор сусайиб кетганлиги таъкидланиб, бунинг асосий сабаблари кўрсатилган ҳамда аниқ таклиф ва тавсиялар баён этилганди. Шу боис таҳририят олим, мутахассис ва тажрибали чорвадорлардан кўплаб хат олди. Қуйида улардан айримларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

«БЕДАСИ КЎКАРМАГАННИНГ МОЛИ КЎПАЙМАЙДИ»

«Халқ сўзи»нинг 2 март сонида чоп этилган ушбу мақола олиму мутахассислар, чорвадору озуқакорларда катта қизиқиш уйғотди

Шукур ИБРОҲИМОВ, Ўзбекистон пахтачилик илмий-тадқиқот институти директори, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг академиги:

— БИОЛОГИЯ фанлари номзоди Озод Хасановнинг «Халқ сўзи»нинг шу йил 2 март сонида чоп этилган суҳбатида муҳим ҳамда кечиктирмай ҳал қилиниши зарур масалалар кўтарилган. Ҳақиқатан ҳам Республикада беда селекциясига, уни ўстириш агротехникасига, уруғчилик масалаларига эътибор кейинги йилларда ачинарли даражада сусайиб кетди.

Юксак тараққий этган ҳеч бир мамлакатда беда хашаги очиқ ҳавода ғарамларда сақланмайди. Бизда эса бу одат тусига кириб қолган. Маълумки, беда пичани очиқ ҳавода сақланганда ундаги керакли оқсил моддалари ва витаминлар биринчидан, ёзда қуёш нурида парчаланиб кетади, иккинчидан, қишда қор-ёмғир сувлари таъсирида 20-30 фоиз пичан моғорлаб, чириб кетади. Бундан ташқари беда баргидаги каротин-провитамин «А» моддаси ҳайвон танасида ренитолга айланади. Молларда бу витамин етишмаса, авитаминоз рўй беради. Ҳайвон шапкўр бўлиб қолади, териси қуришиб, майда тошмалар пайдо бўлади, жунлари қуриб, тўкилиб кетади. Бу ҳам беда пичанини очиқ ҳавода ғарамларда сақлашнинг оқибатидир.

Болтиқ бўйи мамлакатларида бедани 28-30 фоиз намликда сақлаш технологияси ишлаб чиқилиб, жорий этилган. Бу усул пичандаги оқсил ва витаминларни тўла сақлаб қолиш имконини беради. Агар шу пичанга 15-20 фоиз соя пояси қўшилса, молларга ғалладан тайёрланган емларни беришга хожат қолмас экан. Беда билан соя аралашмаси бериб боқилган молларнинг сути 6500-7000 литр бўлиб, ем билан боқилган моллардан кам сут бермайди. Бизда эса етиштирилган ғалланинг ярмидан кўпи молларга ем тайёрлашга ишлатилади.

Фурсатдан фойдаланиб яна шу нарсани таъкидлаш жоизки, озуқа базасини мустахкамлашнинг муҳим шарти бўлмиш оралиқ экинларига жиддий эътибор берилмаётир. Асосий экиндан бўшаган ерларга ёки уларнинг қатор ораларига жавдар, арпа, сули, нўхат, мош, шабдор, кузги индов, хантол, берсим ва бошқа оралиқ экинлари экилса, чорва озуқаси анча кўпаяди, тупроқ унумдорлиги ошади, қишлоқ хўжалик техникасидан, ишчи кучидан, ер, сув ва бошқа ишлаб чиқариш воситаларидан оқилона фойдаланиш имконияти пайдо бўлади.

Бизнингча, Ўзбекистонда озуқа экинлари селекцияси, агротехникаси, уруғчилиги ҳамда озуқани сақлаш технологияси билан шуғулланадиган хўжалик ҳисобидги марказлашган илмгоҳ ташкил этиш зарурияти яққол сезилмоқда. Бу ташкилотга тажрибалар ўтказиш учун (100 гектар) ер ажратиб берилса, замонавий асбоб-ускуналар сотиб олиш учун чет эл валютасида фоизсиз қарз берилса, айни муддао бўларди. 3-4 йилдан сўнг қарзлардан қутилиб, ўзини пул билан таъминлаб, республика хўжаликларига озуқа экинлари сара уруғларини етиштириб берадиган илмгоҳга айланишига шубҳа йўқ. Зеро, ҳозир озуқа экинлари, селекцияси билан шуғулланувчи олимлар бармоқ билан санарли даражада кам ва улар турли илмгоҳларда иш олиб борадилар. Шу боис бу изланишларни мувофиқлаштиришнинг ҳам имкони йўқ.

Мирзамашраб КУЧЧИЕВ, Қибрай туманидаги «Қизил шалола» тажриба хўжалиги раҳбари, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди:

— ОЗУҚА орасида бедага тенг келадиган бирорта экин йўқ. Таркибида енгил ҳазм бўладиган 18-25 фоиз протеин, мол танаси учун керакли ҳамма аминокислоталар, витаминлар ва микро элементларга бой бўлган бу экинга охирги пайтларда аҳамият берилмай қўйилгани ўша мақолада тўғри таъкидланган.

Агротехника қоидаларига амал қилиб ўстирилган бир гектар майдондаги беда ҳаводан йил давомида 900 килогача азотни қабул қилиб олиб, шундан 150 килосини тупроқда қолдирар экан. Академик Д. Прянишников таъбири билан айтганда бедани «катта химкомбинат»га ўхшатиш мумкин.

Бедадан юқори ҳосил олишда нав танлашнинг аҳамияти катта. Биз хўжаликларда «Милютинская — 1774» ва «Аридная» навларини экиб кўрдик. Бу икки нав асосан лалмикор ерларга мослаб яратилган бўлиб, суғориладиган ерларга унчалик тўғри келмайди. Шу жиҳатдан бедазорлар тез сийраклашиб кетади. Биз бу навларни Тошкент-1 нави уруғини тополмай ноиложликдан экишга мажбур бўлгандик.

Кези келганда шуни айтмоқчиманки, Тошкент-1 нави яратилганига ва районлаштирилганига 40 йилдан ошди (1954 й). Тошкент-721 навига ундан ҳам кўп вақт бўлди. (1942 й). Тошкент 3192 нави булардан ҳам олдин — 1940 йилда районлаштирилган. Кўриниб турибдики, юқорида келтирилган навлар бугунги кун талабига жавоб беради, деб айтолмаймиз.

Элита уруғини етиштирадиган хўжаликларнинг бор-йўқлигини билиб бўлмайди. Ҳар йили хўжаликларимиз учун 10-15 тонна беда уруғи керак бўлади. Баҳор келса, қаерга уруғ сўраб борсак экан, деб юрагимиз зириллаб туради. Уруғ етиштирадиган хўжаликлар эса зарурлигини билиб, нархини осмону фалакка кўтариб, оёқ тираб оладилар. Ялиниб-ёлвориб, килосини 120-140 сўмга берганига шукур қилиб оламиз. Хўжаликларда уруғ тайёрлай десак, уни ўриб-янчиш учун махсус мослама, комбайн йўқ. Шунингдек, беда уруғига аралашган зарпечак уруғидан тозалайдиган машиналар ҳам йўқ. Дардингни кимга айтишни билмайсан киши. Бир хўжалик 150-200 минг сўмга уруғ сотиб олиб, қандай тирикчилик қиладиз? Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик вазирлиги ҳамда Қишлоқ хўжалиги фанлари академияси бу борада қишлоқ аҳлига ёрдам бермаса, халқимизнинг сут ва гўштга бўлган талабини қондириш мушкул масала бўлиб қолаверади.

Мақолада таъкидланганидек, беда селекцияси билан атаги 2 ходим шуғулланаётгани ачинарли ҳолдир. Шунинг учун янги, замон талабига жавоб берадиган серҳосил беда навларини яратиш 30-40 йилларга чўзилиб кетаётганига ажабланмаса ҳам бўлади.

Беда селекцияси, уруғчилиги, агротехникаси ҳамда етиштирилган беда пичанини сақлаш технологияси билан шуғулланадиган хўжалик ҳисобидаги илмгоҳ ташкил этиш зарур деб ўйлайман. Унда бедадан бошқа оралиқ экинлар (жавдар, сули, шабдор, хантол) уруғи етиштирилса айни муддао бўларди. Бу илмгоҳ уруғни тозалаш учун поток линияли, юксак унумли (КОС—0,5, КОС-1,0 ва бошқа) машиналарга эга бўлиши зарур. Уруғлик кетма-кет машиналардан ўтказилгандагина талаб қилинган андоза даражасида тозаланади.

Зоидбек ҲОШИМБЕКОВ, Зангиота туманидаги «Наврўз» жамоа хўжалиги ферма мудири:

— КЎП ЙИЛЛАРДАН бери ферма мудири бўлиб ишлайман. «Халқ сўзи» газетаси мен анчадан бери айтолмай юрган гапларни лўнда қилиб ёзибди. Ҳақиқатан ҳам чорва учун бебаҳо озуқа бўлган бедага охирги йилларда эътибор сусайиб кетди.

Беда ўзи азот тўплаб ерни бойитади деб, бедазорларга етарли миқдорда гўнг солинмайди, фосфорли, калийли ўғитлар ҳам берилмайди ҳисоб. Ўғитнинг кўпи картошка ва пиёзга кетади. Кўп йиллик тажрибамдан маълумки, бедазорларга чириган гўнг солинмаса, ниҳоллар дуркун ўсиб ривожланмайди.

Бедазорлар кўпинча, чанқатиб суғорилади ва оқибатда ҳосили кескин камайиб кетади. Айниқса, янги экилган бедазорларни тез-тез суғориш зарур. Чунки, ёш ниҳолларнинг илдизи тупроқнинг юза қисмида жойлашади, вақтида суғорилмаса, қуёш ҳарорати кучли таъсир этиб, беда сийраклашиб кетади.

Мақолада беда уруғчилиги ачинарли ҳолда эканлиги тўғри таъкидланган. Элита, биринчи ва иккинчи репродукция уруғларни топиб экиш бугунги кунда орзуга айланиб қолди. Эрта баҳорда уруғ қидириб бормаган жойимиз қолмайди. Туман раҳбарлари «топасан, экасан» деб туриб олишади. Илгари Зангиота туманида Тошкент-1 навини етиштирадиган элита хўжалиги бўларди. Ҳозир уларнинг ўзи уруғ қидириб юришибди, деб эшитамиз.

Зайцев номидаги ғўза селекция ва уруғчилиги илмий тадқиқот институтига не умидлар билан уруғ сўраб борсак, 15-20 тонна репродукцияли уруғ етиштирадиган илм даргоҳида атиги 1,5 тонна уруг етиштирилибди, холос. У Тошкент туманининг қайси хўжалигига етади?

Хўжалигимизда етиштирайлик десак, ўриб-йиғиб оладиган механизмлар йўқ, бори ҳам жуда қиммат. Очиғини айтганда, уруғлик бедани етиштириш агротехникасини биладиган мутахассислар ҳам анқонинг уруғи. Қолаверса, 10-15 гектар ерда уруғ етиштириш хўжалик учун фойда ўрнига катта зарар келтиради.

Мақолада беда уруғини марказлашган хўжаликларда катта майдонларда етиштириш масаласи жуда тўғри қўйилган. Ҳақиқатан ҳам беда ва бошқа ўтлар уруғини етиштирадиган хўжалик ташкил этилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Кўп йиллардан бери шабдор озуқасини экишни орзу қиламиз. Айтишларича, гектаридан 350—400 центнер кўк масса, 60-70 центнер пичан олиш мумкин экан, демак оралиқ экини сифатида фойдаланиш учун жуда мос. Минг афсуски, унинг уруғини топиш беданикидан ҳам қийин экан.

Эшитишимизча, соя билан беда пичани аралаштириб, қорамолларга берилса, емга ҳожат қолмас эмиш. Соянинг Амурская-41, Линкольн-8 ва Кормовая — 5003 навлари бўларкан. Улар макка, қўқонжўхори билан қўшиб экилса, мўл озуқа бераркан. Аммо ҳали айтганимиздек, соянинг уруғи ҳам анқонинг уруғи.

Ўйлаймизки, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик вазирлиги раҳбарлари ҳамда Қишлоқ хўжалиги фанлари академияси олимлари озуқа экинлари масаласига жиддий эътибор бериб, серҳосил навларини яратиб, биз, чорвадорларнинг дардига малҳам бўладилар.

Ўтган йили Янгиқўрғон туманидаги «Кўкёр» жамоа хўжалиги деҳқонлари 150 гектар ерга Голландиядан келтирилган «Санта» ва «Романа» навли картошка экиб, гектаридан 251 центнердан ҳосил йиғиштириб олишганди. Бу йил эса уларнинг нияти ҳосилдорликни 260 центнерга етказишдир.

СУРАТДА: жумҳуриятда хизмат кўрсатган ирригатор, «Кўкёр» жамоа хўжалиги раиси Жўрамирза Раҳматиллаев бригада бошлиғи Раҳимжон Ҳайдаров ва механизатор Маҳмуджон Ҳамроқуловлар билан келгусидаги ишлар хусусида маслаҳатлашмоқда.

Т. ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

ҚОРАКЎЛ БОЗОРИ

Ургут бозорининг миллий архитектураси ва ўзига хослиги мамлакатимизда овоза бўлганди. Бухороликлар Қоракўл туманида ҳам ана шундай довруғли бозор қуришга аҳд қилишганди. Наврўз арафасида ушбу савдо маскани фойдаланишга топширилди.

Айни дамда тижоратчилар чиройли дўконларда, шинам расталарда ўтириб аҳолига хизмат қилишмоқда. Бу ерда сотувчи ва харидорлар учун барча қулайликлар мавжуд. Уни тиклашда тумандаги 187-хўжаликлараро кўчма механизациялашган колонна бошчилигида ҳудуднинг барча қурилиш ташкилотлари иштирок этди.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

САҲОВАТНИНГ КАТТА КИЧИГИ БЎЛМАЙДИ

Бўка туманида Йўлдош Охунбобоев номли 15-болалар меҳрибонлик уйи бор. Унда қарийб 100 га яқин бола тарбияланади.

Саҳоватли кишиларнинг ташаббуси ва саъй-ҳаракати билан бу ерда болаларга бўлган эътибор анча яхши йўлга қўйилган. Кун-кунора уларнинг ҳолидан хабар олиш учун келиб кетувчиларнинг кети узилмайди. Айниқса, тумандаги фирмалар ўзларининг янги маҳсулотларини савдога олиб чиқишларидан олдин, аввало меҳрибонлик уйига улашадилар. Яқинда «Ўзбекистон-Голландия» қўшма фирмаси бошлиғи Мухтор Ғаниев ҳам укалари Мансур ва Муҳаммаджон Тошматовлар билан маслаҳатлашиб, болалар уйида чиройли байрам дастурхони ёзишди. Қўй сўйиб, ош дамланди. Кўнгилочар даврада ўтирган болаларга беш минг сўмликдан ортиқ турли совға саломлар топширилди.

— Тарбияланувчининг ҳаётига қизиқиб қаровчи саховатпеша ҳомийлардан биз жуда миннатдормиз,— дейди меҳрибонлик уйи раҳбари Ҳабибулла Ҳожимуродов.— Ҳайит, Наврўз байрамлари арафасида улар бу ерга келиб, барчага қувонч улашишди. Болаларнинг қизиқишига эътибор билан қараб, уларга зарур маслаҳатлар, амалий ёрдамлар кўрсатишди.

Умрзоқ ЗОКИРОВ.

• Элга хизмат — олий ҳиммат

ЧОЙХОНАМИЗГА КЕЛИБ КЕТИНГ

Маҳалламиз оқсоқоли Нусрат Остонов тиниб-тинчимайдиган одам. Бир қарасангиз у кўчада, бир қарасангиз бу кўчада одамлар билан суҳбат қуриб ўтирган бўлади.

Гоҳида участка нозири Даврон Бақоев билан нотинч ва жанжалкаш оилаларда бўлиб, уларнинг ғурбатига барҳам беради. Бириккита фаоллар билан бизнинг чойхонага кириб, қайси оилага қандай ёрдам қилиш кераклиги ҳақида суҳбатлашиб ўтирганларини чой олиб кирганимда эшитиб қоламан.

Барака топкурлар ўтган йил охирида кам таъминланган оилаларга 6090 сўм, янги йилда эса 5825 сўм моддий ёрдам қилишибди. Бир куни раис бува мени ёнига чақириб: «Розиқвой, маҳалла қариялари учун чойингизни бепул қилсак, нима дейсиз?», деб қолди. Дабдурустдан қандай жавоб айтишни ҳам билмай шошиб қолдим. Аммо шў пайт халқимизнинг: «Олтин олма, дуо ол» деган ҳикматли нақли эсимга тушиб,бу таклифга рози бўлдим.

Кунлар ўтиб раис бува яна: «Ҳафтасида бир марта кексаларимизни чойхонангизда бепул иссиқ овқат билан меҳмон қилсак, қандай бўларкин», дедилар. Бу сафар ўйлаб ҳам ўтирмай унинг гапини маъқулладим. Чунки Нусрат аканинг бу таклифи ўзимга ҳам ниҳоятда маъқул тушган эди. Дуонинг ҳам бутуни яхшида, азизлар. Агар Ғиждувон томонларга йўлингиз тушиб қолса, чойхонамизга меҳмон бўлиб кетишни унутманг.

Розиқ НОРОВ,
Абдухолиқ Ғиждувоний маҳалласининг чойхоначиси.

ДИҚҚАТ!

РЕСПУБЛИКА КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИНИНГ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ БЎЛИМИ, ВИЛОЯТ ДАВЛАТ МУЛКИНИ БОШҚАРИШ ВА ТАДБИРКОРЛИКНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВАТЛАШ БОШҚАРМАСИ, АНГРЕН ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ
КИМ-ОШДИ САВДОСИНИ ЎТКАЗАДИ

Савдога қўйилади:

УЙ-ЖОЙ ҚУРИЛИШ УЧУН АЖРАТИЛГАН ЕР УЧАСТКАЛАРИ

Ер участкасининг манзили	Ер участкалари сони	Бир участканинг сатҳи /кв.м/	Бошланғич нархи /сўм./
Ангрен шаҳри Гўштсой қўрғони	1	607	9930,6
Ангрен шаҳри Гўштсой қўрғони	1	650	10634,0
Ангрен шаҳри Гўштсой қўрғони	1	600	9816,0
Ангрен шаҳри Гўштсой қўрғони	2	660	10797,6
Ангрен шаҳри Гўштсой қўрғони	4	620	10143,2
Ангрен шаҳри Гўштсой қўрғони	6	600	12132,0

АРИЗАЛАР ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ:

-Тошкент шаҳар, Хоразм кўчаси, 51, 3-қават, 109-хона /Тошкент вилоят ҳокимлиги биносида/.

Ангрен шаҳри ҳокимлиги хусусийлаштириш бўлимида ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР:

Тошкент шаҳрида /3712/ 33-08-65

Ангрен шаҳрида /266/ 25-835

Янгиобод шаҳрида /268/ 41-196

КИМ-ОШДИ САВДОСИ АНГРЕН ШАҲРИ ҲОКИМЛИГИНИНГ МАЖЛИСЛАР ЗАЛИДА 21 АПРЕЛЬ СОАТ 11.00 ДА БОШЛАНАДИ

Тошкент Давлат иқтисодиёт университети қошидаги қимматли қоғозлар бозори бўйича мутахассислар тайёрлаш миллий маркази акционерлик жамиятлари, қайта ўзгартирилган давлат корхоналари мутахассисларини «Акциялаш, қимматли қоғозлар операциялари» дастури асосида ўқитиш учун

«Акциядорлар мактаби»га қабул қилади.

Курсни муваффақиятли тамомлаган ва сертификат олганларга қимматли қоғозлар бўйича касбий фаолият билан шуғулланиш учун лицензия олиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг аттестация комиссиясига имтиҳон топшириш ҳуқуқи берилади.

Ўқиш муддати — 1,5 ой. Машғулотлар 1995 йил 24 апрелда бошланиб ҳар куни (шанба, якшанбадан ташқари) соат 14 дан 18 гача ўтказилади.

Контроль йиғин «Тошкент» республика жамғарма биржасида (Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳ кўчаси, 45-уй, 215-хона) 1995 йил 21 апрель куни соат 17 да бўлади.

Ўқиш ҳақи нақд пул ва пул ўтказиш йўли билан тўланади.

Алоқа учун телефонлар: 45-79-49, 45-80-62 — (65), 34-95-94

"ЎЗБЕКМАЗСЕРВИС"

МАЗ автомобиллари оиласига мансуб автомобилларининг барча моделлари, экскаваторлар, комлектлаш учун двигателлар (ЯМЗ-238)

Тошкентдаги омбордан сўмларда пул ўтказиш йўли билан

Ўзбек-белорус қўшма корхонаси сотади.

"ЎЗБЕКМАЗСЕРВИС"

Мавоза усули (пахта, пахта маҳсулотлари)га. Шунингдек, сиз биздан МТЗ тракторларини ҳам олишингиз мумкин.

Алоқа учун телефон: 91-68-94.

"Ўзбекмазсервис" — маҳсулот Тошкентдаги омбордан олинади.

• Мустақиллик суянган тоғлар

XXI АСР МЎЪЖИЗАЛАР АСРИ БЎЛАДИ

Сафарали ЖУМАНОВ — физика-математика фанлари доктори. Ўзбекистон Фанлар академияси Ядро физикаси институтининг қаттиқ жисмлар назарияси сектори мудири.

Самарқанд Давлат университетининг физика факультетини имтиёзли диплом билан битириб, илмий иш билан шуғулланиш истагида 1970 йили Тошкентдаги ЯФИга йўл олди. Бу орада тадқиқотчи бир неча вақт армия сафида ва Жиззах политехника институтида ҳам хизмат қилди.

Суҳбатдошимиз фаннинг мураккаб масалалари билан шуғулланувчи олим бўлгани сабабли у кишининг ҳаёти ва фаолияти армонлари ҳамда орзулари ҳақидаги барча маълумотларни ОЛАМНИ БИЛИШ БОРАСИДАги мулоқот қаърига ёйдик.

— Сафарали ака, мумкин бўлса, ўзингиз ишлаётган институт ва унинг фаолияти кўлами билан таништирсангиз.

— Институтимиз пойтахтимизнинг шимолида, илм аҳлининг пири, бобокалонимиз Мирзо Улуғбек номи билан аталадиган сўлим шаҳарчада жойлашган. Бу масканга республикамиз зиёвий (интелектуал) кучларининг каттагина қисми тўпланган. Институтимиз шу кунларда дунёнинг тараққий этган деярли барча мамлакатлари билан илмий-техникавий алоқаларни йўлга қўйган. Улар билан ўзаро ҳамкорликда иш олиб бормоқда.

Институтимизда ҳозирги замон физикасининг энг муҳим соҳалари — ядро физикаси, қаттиқ жисмлар радиацион физикаси ва активацион анализ (таҳлил) соҳалари бўйича назарий, амалий ишлар кенг йўлга қўйилган.

— Сиз етакчилик қилаётган секторда қандай йўналишда тадқиқотлар олиб борилмоқда?

— Тадқиқотларимиз кенг қамровли. Улардан асосийси — қаттиқ жисмларда уй ҳароратидан анча паст ҳароратда содир бўладиган ўта ўтказувчанлик ва ўта оқувчанлик ҳодисаларидир. Мақсад — ҳозиргача фанга сирлилигича қолаётган бу ҳодисаларнинг асл табиатларини англаб етиш ва назарий жиҳатдан очиб бериш. Айни кунларда ана шу масалалар устида тинимсиз иш олиб бораяпмиз.

— Мабодо бу масала ижобий ҳал бўлди, дейлик...

— Олимлар бу масала билан 1910 йилдан бери шуғулланишади. Бу соҳада ишлаган физикларнинг кўпчилиги халқаро Нобель мукофоти билан тақдирланишган. Лекин улар яратган назария — хона ҳарорати учун «ишламайди». Шуни ҳам таъкидлаш керакки, ўта ўтказувчанлик ва ўта оқувчанлик ҳодисалари учун хона ҳарорати жуда ҳам юқори ҳарорат ҳисобланади. Чунки бу ҳодисалар юқорида таъкидлаганимиздек, жуда ҳам паст ҳароратлардагина мавжуд бўлади. Бу масала ҳал бўладиган бўлса, «мўъжиза» рўй беради: катта-катта хоналар сатҳларини эгаллаб ётган совутгичларга эҳтиёж қолмайди. Улар шу даражада ихчамлашардики, уларни хоҳлаган жойга ўрнатиш мумкин бўларди. Ёнилғи муаммоси ҳам ҳал бўларди. Ҳозирги даврда эектр узатишда бекорга сарф бўлаётган токнинг 20-30 фоизини тежаб қолган бўлар эдик. Хуллас, энергетика, техника мисли кўрилмаган даражада тараққиётга эришган бўлур эди.

Фан ишлаб чиқаришнинг ўзагига айланиб бораётган ҳозирги даврда аниқ фанларнинг ва хусусан физиканинг роли беқиёс. Асримиз бошларида янги илмий ишланмалар ҳаётга 10-20 йилдан сўнг жорий қилинган бўлса, ҳозирда бу муддат қисқариб, 2-3 йилга тўғри келмоқда. «Совуқ уруш» даврида шунақа ҳам бўлдики, давлатнинг қудрати унинг физикада эришган ютуғига қараб белгиланди (Албатта, бунда физика ютуқларидан фақат янги қурол-яроғ яратиш йўлида фойдаланилган). Мен юқорида таъкидлаган муаммо ҳозирги замон физикасида алоҳида ўрин тутади. Мақсад — ана шу ўта оқувчанлик ва ўта ўтказувчанлик ҳодисаларини имкон қадар юқорироқ ҳароратда ўзлаштиришдир. У ҳолда электр энергиясини исталган узоқликка исрофсиз узатиш мумкин бўларди. Нефть ёқилғиси билан ишлайдиган ёки юрадиган техниканинг барча турларини кучли ва ихчамгина электр моторларига, генераторларига ва аккумуляторга мослаштириш мумкин бўларди. Яъни, барча турдаги мавжуд техникани давлатга жуда ҳам қимматга тушаётган нефть маҳсулотларисиз юрадиган замонавий техника билан алмаштириш имкони яраларди. Бу, ўз навбатида, сайёрамиздаги экологик муаммони ҳам ҳал этарди: атроф-муҳитни ифлосланишдан сақлаб қолардик.

Яна, агар бу масала ижобий ҳал этилса, кучли ўта ўтказгичли магнит қурилмаларини яратиш мумкин бўларди. Унинг ёрдамида эса ўта ўтказгичли темир йўлини қуриш мумкин, натижада поездлар соатига 500-600 км тезлик билан ҳаракат қила олиши мумкин (бу иш ҳозир Япония ва Германияда бошланган).

— Кечирасиз, физика оламида ҳозир сизлар олиб бораётган тадқиқотлар ҳал бўлса, техникада, ҳаётимизда кенг истеъмолга кириши мумкин бўлган бу ҳодиса ривоятлардаги «Муаллақ тош» асрорига яқинлашмайдими?

— Маълум маънода шундай. Ҳозир фанда ўта ўтказгичларни унга таъсир этаётган магнит майдонини ўз ичидан суриб чиқаришини, яъни, Мейсснер ҳодисасини образли қилиб, «Муаллақ тош» дейишади...

— Мейсснер ҳодисасидан халқ хўжалигининг қайси соҳаларида фойдаланиш мумкин?

— Халқ хўжалигида турли юкларни кўтаришда, қазилма бойликларни қазиб олишда ўта ўтказувчан кучли электромагнитдан фойдаланилади. Бу ҳодисадан айниқса тиббиётда фойдаланиш инсониятга жуда асқотади. Шунинг учун ҳам ҳозирги даврда АҚШ, Япония, Германия, Франция, Англия, Россия, Хитой, Ҳиндистон каби қатор мамлакатларда Мейсснер ҳодисасидан тиббиётда фойдаланиш йўлида катта маблағлар ажратилмоқда. Маълумки, ўта ўтказувчанликка асосланган магнитлар ядро магнит резонанси (ЯМР) — томограф деб аталувчи қурилмада фойдаланилади. Бундай ЯМР — томографлар организмнинг турли жойларидаги тўқималарни, ҳаттоки юмшоқ тўқималарни ҳам, бошқа усуллар билан олиб бўлмайдиган, бир-биридан кескин фарқ қилувчи қатламларга бўлинган ўта аниқ тасвирини олишга имкон яратади. Ҳозирги рентген томографларига нисбатан ЯМР — томографлар ўта кучли диагностик қурилма бўлибгина қолмасдан, улар мутлоқ зарарсиздир. Яқин келажакда дунёнинг тараққий этган мамлакатларида бирорта ҳам шифохона ЯМР — томографларсиз бўлмайди. Агар юқори ҳароратли ўта ўтказгичларни яқин йилларда ҳаётга тадбиқ этилиши мумкинлигини ҳисобга олсак, бундай ЯМР — томографлар бизнинг шифохоналаримизга ҳам кириб келишига саноқли йиллар қолди. Бу ЯМР — томографлар биомик анализларни олишга ҳам имкон туғдириши эҳтимолдан ҳоли эмас. Зеро, Президентимиз Ислом Каримов айтганларидай, «Буюк аждодларимиз асос солган миллий-илмий тафаккурнинг анъаналарини давом эттириш ва бойитиш учун бизда ҳамма шароит бор. Давлат бундан буён ҳам энг асосий устивор тадқиқотларни қўллаб-қувватлаши шарт».

— Ишингизда кўзланган мақсад сари ундаган, етаклаган ва қўллаётган устозларингиз, маслакдошларингиз ҳақида гапириб берсангиз...

— Ҳамкасбларим, ҳамкорларимдан ҳаммасининг номларини санаб ўтишга имкон йўқ. Бу борада фақат устозларимдан айримларининг исми-шарифларини келтирсам: СамДУ профессори Мақсуд Мўминов мени илк бор ЎзФАнинг Ядро физикаси институтига йўллаганлар. Институтимизда эса ЎзФАнинг мухбир аъзоси Ш. Воҳидов, академик П. Ҳабибуллаевлар ҳаётда ҳам, илмий фаолиятимда ҳам ўз йўлимни топишимда беқиёс хизмат қилдилар. Бу устозларим билан ҳозирда ҳам биргаликда тадқиқотлар олиб бораяпмиз.

— Бугунги бозор иқтисодиёти шароитида ҳам ёшлар илмий изланишларга сизларнинг ёшлик чоғларингиздагидек чанқоқми? Умуман, ёшларнинг «Оламнинг синоатлари китоби» бўлмиш физикага қизиқишлари бугун қай даражада, деб ўйлайсиз?

— Аввало шуни айтиш керакки, фан ва маданият ҳамма даврда ҳам давлат қарамоғида бўлиб келган. Ўтиш даври бизнинг соҳада ҳам қийинчиликлар туғдирмоқда. Шундай бўлса-да, ёшларимиз орасида илм-фанга, хусусан физикага қизиқувчилар бор. Ана шундай ёшлар республикамизнинг турли бурчакларидан келиб туришибди. Уларга имкон даражасида фан чўққиларини эгаллашда ёрдам бериб келяпмиз. Бу ишда айниқса, институтимиз раҳбари, ЎзФА мухбир аъзоси Б. С. Йўлдошев билан бамаслаҳат иш олиб бораяпмиз. Ёш иқтидорларни етук мутахассис қилиб етиштириш бизнинг инсоний бурчимиз, фуқаролик вазифамиздир.

— Суҳбатимиз ўз-ўзидан анъанавий саволга — келгуси режаларингизга келиб тақалди...

— Келгуси ишларимиз режалари ҳам юқорида тилга олинган масалалар билан боғлиқ. Биринчидан, халқ хўжалигининг барча соҳаларининг тараққиёт даражасини белгилаб берадиган ҳозирги замон физика фанининг энг устивор йўналиши бўлган қаттиқ жисмлар физикасининг, жумладан ўта ўтказгичлар физикасининг энг долзарб, муҳим муаммолари ечимини топиш; иккинчидан, шу илмий ечилмалар асосида машинасозлик, электроника ва техниканинг бошқа соҳаларининг жадал ривожланиш имкониятларини кўрсатиб бериш орқали Президентимиз таъкидлаганидек, Ўзбекистоннинг буюк давлатчилик йўлидаги тараққиётига муносиб ҳисса қўшиш шу кунлардаги олий мақсадимдир. Зеро, дунёнинг энг нуфузли мамлакатлари ўзларининг бугунги кундаги тараққиётига физика фанини айнан шу йўналишларининг ривожи туфайли эришганликлари ва эришаётганликлари ҳам шунга ундайди. Жумладан, халқаро Нобель мукофотининг совриндори, йирик физик олим, давлат ва жамоат арбоби бўлган Капицанинг бундан бир неча йиллар муқаддам келтирган маълумотларига кўра, жаҳонда физика соҳасида олиб борилган тадқиқотларнинг ярмидан кўпроғи (ҳозирда юқори ҳароратли ўта ўтказгичлар очилгандан кейин бу рақам янада кўпроқни ташкил қилади) унинг қаттиқ жисмлар физикаси соҳасига тўғри келади. Қолаверса, физика фанининг яна ўнлаб бошқа — суюқликлар, ядро ва элементар зарралар, астрофизика каби йўналишларида тадқиқот олиб борган ва ишлаётган кўплаб атоқли олимлар ҳам ўта ўтказгичлар физикаси соҳасида тинимсиз изланаётганликлари ҳам бежиз эмас, албатта.

Суҳбатдошлар:
Дил Мурод ХЎЖАҚУЛОВ,
ЎзФА Ядро физикаси институтининг ходими,
Музаффар ПИРМАТОВ.

• Ғалабанинг 50 йиллиги

ОИЛАМИЗ ФАХРИ

Инсоният тарихидаги сўнгги даҳшатли урушнинг тугаганига ярим аср тўлишини дунё бўйлаб нишонлашга тайёргарлик кўрилаётган айни пайтларда кўз олдимга чеҳрасидан нур томиб турадиган, басавлат, менинг бола тасаввуримда энг яхши одам бўлиб ўрнашиб қолган бобожоним Умар Хўжаевнинг ёрқин сиймоси келаверади. Сўнгги йўлга кузатганимизга беш йил тўлаётган оппоқ-дадам катта ҳаёт йўлини босиб ўтган эканлар. Буни энди камолга етиб, тушунаяпман.

Болалар уйида тарбияланган Умар Хўжаев ўқувчилик йилларидаёқ мухбирликка ҳавас қўйган. Маҳаллий ёшларнинг дастлабкиларидан бўлиб олий маълумот олган. Уруш бошлангунча «Ленин учқуни» — болалар газетасининг муҳаррири даражасига кўтарилган.

Уруш бошлангач, мамлакатимизнинг шарқий чегараларида, кейин эса машҳур 4-Кантемировчилар армиясида душманга қарши жанг қилган. Ҳаёт-момот кураши йилларида ҳам қўлидан қаламини қўймаган. «Бонг», «Ватан шарафи учун» фронт газеталарида фаол қатнашган. Ўзининг «Муқаддас қасос соати яқин», «Жасорат йўли» каби кўплаб мақола ва очеркларида ғалабага ишонч руҳи акс этган, жангчиларимиз қалбида душманган аёвсиз нафрат оловини алангалатган. Гвардиячи майор Умар Хўжаев урушдан кейин «Қашқадарё ҳақиқати» газетасининг муҳаррири бўлиб ишлаган. Республикамиздаги Деҳқонобод, Чимбой, Сирдарё туманлари иқтисодиётини юксалтиришда фидокорона меҳнат қилган. Бобомнинг фронт хотиралари акс этган «Олов кечган ўғлонлар», «Кантемировчининг эсдаликлари», «Жасорат мадҳи» китоблари оиламизнинг энг қимматбаҳо бойликларидир.

Бобом бизга ўз хотираларини сўзлаб берар экан, осмонимиз беғубор, заминимиз тинч бўлишини дилдан тилагандек бўлардилар. Зеро, ҳозирги нотинч дунёда энг катта бойлик осойишталик, барқарорлик эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатаяпти. Бизнинг беғубор орзуларимиз амалга ошишининг ишончли кафолати ҳам тинчлик. Республикамизда олиб борилаётган одилона сиёсат бобом Умар Хўжаев каби миллионлаб кишиларнинг ҳаёти эвазига қўлга киритилган омонлик кунларимизнинг шукронасига ўхшайди. Қалбда авлодлар жасоратини ҳис этиб, эртанги кунга ишонч билан яшайлик.

Барно НУРМУҲАММЕДОВА,
Тошкент консерваторияси талабаси.

• Табобат дурдоналари

ОВҚАТЛАР ВА ОВҚАТЛАНИШ ҚОИДАЛАРИ ҲАҚИДА

Ейиладиган овқатлар тоза ва соф бўлиши керак. Масалан, нон офат тегмаган тоза буғдой унидан, гўшт эса соғлом ҳайвоннинг гўшти бўлиши билан бирга, яхши пиширилиши, шарбатлар мижозга мос бўлиши, узум ва анжир кабилар эса етилиб пишган бўлиши лозим.

Камолиддин Исмоил Бухорийнинг табобатга оид китобида ёзилишича, кишининг қорни тўқ бўлса-ю, бошқа овқат олдига келтириб қўйилса, ундан асло емаслиги керак. Бундан ташқари, қаттиқ ва оғир меҳнатдан кейин нозик овқатлардан, масалан, сут ёки балиққа ўхшаш нарсалардан еб бўлмайди. Чунки бундай пайтда меъда жуда қизиб кетган бўлади ва унга тушган нозик овқатлар қизийди ва тезда бузилади. Меъдаси иссиқ мижозли кишилар совуқ мижозли овқатлардан тановул қилиши лозим.

Овқатларни бир-бирига аралаштириб еб бўлмайди. Масалан, қатиқни узум суви билан, барча турдаги овқатлардан кейин шафтоли ва ўрик истеъмол қилмаслик керак. Узум билан балиқни, сирка билан саримсоқ ёки пиёз, саримсоқ ва хантал (горчица)ни аралаштириш керак эмас. Барча турдаги мевалардан кейин совуқ сув ичиб бўлмайди. Бундан ташқари асал билан қовунни, товуқ гўшти билан балиқни, саримсоқ, боқла, айрон ва қатиқни ҳам ўзаро аралаштириш мумкин эмас.

«Риёз ан-носиҳин» китобидан.

НИМА ФОЙДАЮ, НИМА ЗАРАР

Қуйидаги нарсалар одамнинг доимо соғ-саломат юришига сабаб бўлади: кам ейиш, кам гапириш, кам ухлаш, ишратга берилмаслик, тишни тозалаб юриш, озода бўлиш, соч-тирноқларини ўстирмай олиб юриш, дўстлар билан хушмуомала бўлиш, бировларга ёрдам қўлини чўзиш.

Қуйидаги феъллар саломатликка зарар қилади ва хунук кўринади: соч-соқолни қўл билан ўйнаш ёки тиш билан тишлаш, остона устига ўтириш, чап қўл билан овқат ейиш, тил билан либосни тозалаш, бировларни масхара қилиш, кўп кулиш, мевали дарахт тагида хожат чиқариш, бировларнинг тароғи билан соч-соқолни тараш, қозонга қўл солиб овқат ейиш, бозорда ёки қабристонда овқатланиш, ота-она номини атаб чақириш, улуғ кишилардан олдинга ўтиб юриш, ювинди ва ахлат ташланадиган ерга хожат чиқариш, уй ичидаги сувнинг устини очиқ қолдириш, уй ичида ўргимчак инларининг осилиб туришига йўл қўйиш, кийим-кечакни кийилган ҳолда игна билан тикиш, тиламчидан нарса сотиб олиш, юз қўлини либос этаги билан артиш, тиш билан тирноқни қисқартириш.

«Качкўли Султоний» китобидан.
Юсуф БЕКМУРОДОВ тайёрлаган.

224 ГЎЗАЛЛИК ТИМСОЛИ

Хева гиламлари довруғини республикамизда билмайдиган киши топилмаса керак. Сифати ва бежиримлиги билан машҳур эрон гиламлардан қолишмайдиган ушбу маҳсулотларнинг илк нишонаси яратилганига бугун роппа-роса ўн саккиз йил тўлди. Ўтган давр мобайнида Хева гиламларининг 224 тури бунёд этилди. Бу дегани — икки юзу йигирма тўрт олам, икки юз йигирма тўрт гўзаллик... тимсоли.

Бугунги кунда хоразмлик чеварларнинг меҳри синган нақшинкор гиламларга бўлган эҳтиёж ва талаб тобора ортиб бормоқда. Айниқса, ҳар бири санъат даражасига кўтарилган ушбу гиламлар жаҳон бозорида ҳам ном қозонаётганлиги қувончлидир. Бунда, албатта, комбинатда меҳнат қилаётган рассомларнинг хизматлари беқиёс. Шу чоққача дунё юзини кўрган гиламлар, асосан, Қаҳрамон Қурбонов, Алишер Отаев, Гулсара Саъдуллаева, Гулчеҳра Содиқова каби диди ўткир мўйқалам усталарининг ижоди бўлиб қолди. Улар тавсия этган лойиҳалардаги миллийлик руҳи, гўзаллик сеҳри барчага маъқул келмоқда.

Ўктам ДЎСТЁР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Агар 30 ёшдан ошган бўлсангиз,

Унда сизга 30+ қувватдориси даркор!!!

"Тридцать Плюс" кичик капсуласи ёрдамида сиз оғир иш кунидан кейин ҳам осмонўпар бинонинг сўнгги қаватигача югуриб чиқишга қодир бўласиз.

"Тридцать Плюс" нафақат чарчоқни тарқатади, балки Сиз сарфлаган қувватни тиклайди - у танангизнинг ҳар бир тўқимасига куч ва эпчилликни қайтариб, Сизни яшартиради.

Харид қилиш масаласи бўйича қуйидаги манзилга мурожаат қилинг:

"АДЖАНТА ФАРМА ЛИМИТЕД" ФИРМАСИ:

Тошкент, 700060,
Мовароуннаҳр кўчаси, 19-уй.
Телефон: (3712) 32-01-48, 33-48-70
Телефакс: (3712) 33-84-71
ёки Тошкентдаги сотувчи ҳамкорлари:
"Ибн-Сино" дорихонаси:
(3712) 44-24-34, 40-44-83.
"Фармед" дорихонаси:
(3712) 47-98-90.

"Тридцать Плюс" - ёшлик ва соғломлик демакдир.

Мунаввар чеҳрангда баҳорий хаёл,
Қўнғир сочларингда — тунларнинг ранги
Фикру хаёлнинги бир зум айлар лол
Юрагингда кечган туйғулар жанги

Бир мунис сирдошни истайди қалбинг,
Балоғат сеҳрини ҳадя этмоқ-чун
Бир ташна юракни қистайди қалбинг
Муҳаббат, меҳрини қуйиб кетмоқ учун.

Неъмат ИБРОҲИМ.
Т. ҲАМРОҚУЛ олган сурат-лавҳа.

Тошкентдаги омборхонадан қуйидаги товарларни сотамиз:

1. Компьютерлар IBM 386DX/387, 40, 4, 170-420, SVGA (0,28), принтерлар EPSON FX-1000, "миш".
2. Компьютерлар IBM 386SX, 40, 2, 250, SVGA, "миш", EPSON FX-1000.

Манзилимиз:

Тошкент ш., Академиклар шаҳарчаси, Ф. Хўжаев кўчаси, 31, 33-уй.
Тел.: 55-76-71, 62-74-86, 69-95-82.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти раҳбарияти, жамоаси, «Тарих ва ҳуқуқ» кафедраси ходимлари шу кафедра доценти **Баҳодир НОСИРОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва дўстларига чуқур таъзия билдирадилар.

Тошкент юридик коллежи жамоаси, коллеж директори И. Мамановга отаси **Ҳамид МАМАН ўғлининг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодиёт 32-36-65;
Маънавият 32-35-60;
Ахборот 32-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Йўлдошев.
Навбатчи — Л. Кўчқорова.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 00160 52346 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топширилди — 21.00.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 1 2 3 4 5 6